

Hagvísar Seðlabanka Íslands

Yfirlit um þróun efnahagsmála

Seðlabanki Íslands
Febrúar 2004

Yfirlit efnahagsmála

- Nokkuð virðist hafa hægt á vexti einkaneyslutengdrar veltu í byrjun ársins, ef marka má veltu í dagvöruverslunum og greiðslukortaveltu. Væntingavísitala Gallup hefur hins vegar hækkað á ný tvo mánuði í röð, eftir að hafa lækkað í desember. Hefur mat á núverandi efnahagsástandi ekki verið jákvæðara frá árinu 2001 og væntingar til næstu sex mánaða ekki bjartari frá því um kosningar í maí 2003. Innflutningur neysluvöru var enn í svipuðum vexti í desember og fyrr á árinu og bráðabirgðatölur um innflutning í janúar benda til áframhaldandi vaxtar. Á sama tíma heldur húsnæðisverðbólga áfram að hjaðna og hefur íbúðaverð á höfuðborgarsvæðinu raunar dalað dálítið miðað við almennt neysluverðlag frá því sl. haust. Hafa ber í huga að launabreytingar um áramót voru minni en fyrir ári og óvissa um kjarasamninga kann að draga nokkuð úr eyðslu.
- Vísbendingar af vinnumarkaði benda til vaxandi eftirspurnar eftir vinnuafli. Miðað við árstíma voru bæði laus störf og veitt atvinnuleyfi í janúar mun fleiri en í fyrra og atvinnuleysi fer hægt minnkandi.
- Vöxtur útlána innlánsstofnana til innlendra aðila hefur haldið áfram að sækja í sig veðrið. Hann var á tólf mánuðum til loka janúar 21,3% ef horft er framhjá áhrifum gengis- og vísitölubreytinga. Vöxturinn hefur ekki verið meiri frá ársbyrjun 2001 og er verulega umfram það sem til lengdar samrýmist stöðugleika og verðbólguþröng Seðlabankans. Hann kann þó að hluta að skýrast af aukinni skuldsetningu atvinnufyrirtækja vegna breytinga á eignarhaldi. Hlutaþröng hefur haldið áfram að hækka frá áramótum og er orðið töluvert hærra en það varð hæst árið 2000. Leiða má líkur að því að tengsl séu á milli mikils útlánavaxtar og verðhækkunar hlutaþröng. Gengi krónunnar hefur haldið áfram að styrkjast og er það sem af er febrúarmánuði rúmlega 1% hærra en í janúar.
- Sterkt gengi krónunnar, hóflegri launabreytingar en áður og minnkandi húsnæðisverðbólga hafa ýtt undir hjöðnun verðbólgu að undanfögnu, einkum ef horft er til undirliggjandi verðbólgu án verðbreytinga opinberrar þjónustu. Undirliggjandi verðbólga á þennan mælikvarða er nú mjög nálægt verðbólgu miðað við vísitölu neysluverðs og í báðum tilfellum lítillega undir verðbólguþröng Seðlabankans.
- Ytri skilyrði þjóðarbúsins eru sem fyrr nokkru veikari en fyrir ári. Verð sjávarafurða hélt áfram að veikjast í janúar og aflaverðmæti var minna en í fyrra. Álverð er hins vegar hærra en undanfarin fjögur ár. Almenn hækkun hrávöruverðs í heiminum, ekki síst málma, endurspeglar að hluta gengislækkun Bandaríkjadals.

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

Vísitala neysluverðs miðuð við verðlag í byrjun febrúar lækkaði um 0,3% frá fyrra mánuði. Markaðsaðilar gerðu ráð fyrir tæplega 0,2% lækkun að meðaltali. Tólf mánaða hækkun vísitölnunnar fór úr 2,4% í 2,3%. Kjarnavísitölur 1 og 2 hækkuðu á tólf mánuðum til febrúar um 2,5% og 2,2% og vísitala neysluverðs án húsnæðis um 1,2%.

Vetrarútsölur á fatnaði, húsgögnum og heimilisbúnaði höfðu áhrif til lækkunar, sem gera má ráð fyrir að gangi til baka í mars. Samanlögð verðlækkun vegna vetrarútsalna milli desember og febrúar virðist hafa verið svipuð og fyrir ári.

Sérfræðilæknar sömdu við Tryggingarstofnun um kostnaðarþátttöku ríkisins og leiddi það til tæplega 40% verðlækkunar á þjónustu sérfræðilækna. Áhrif þess til lækkunar námu 0,2%. Eftir þessa lækkun er verð á þjónustu sérfræðilækna tæplega 12% hærra en í desember síðastliðnum.

Enn frekar dró úr húsnæðisverðbólgu í febrúar, en hún hefur verið á niðurleið frá því í ágúst sl. þegar hún náði hámarki í 13,5%. Tólf mánaða hækkun markaðsverðs húsnæðis var 9% í febrúar. Markaðsverð húsnæðis hækkaði um tæplega 0,2% frá janúar.

Það sem af er febrúar hefur verðbólguálag ríkisskuldabréfa verið nokkru lægra en í janúar, en þá var álagið heldur hærra en í desember. Eftir miðjan febrúar var verðbólguálag til tveggja ára rúm 2% en til þriggja ára um 2½%.

II Framleiðsla og eftirspurn

Nokkuð virðist hafa hægt á vexti einkaneyslutengdrar veltu sl. mánuði. Í janúar sl. var dagvöruvelta 3% meiri að raungildi en fyrir ári. Árstíðarleiðrétt raunvelta greiðslukorta hafði á sama tíma einnig aukist um 3%, en dróst saman um 1½% frá fyrri mánuði.

Væntingavísitala Gallup hækkaði í febrúar. Einkum bötnuðu væntingar til næstu 6 mánaða, annan mánuðinn í röð, en þær höfðu dalað verulega í desember. Hefur bjart-sýni ekki verið meiri frá maímánuði 2003, þegar kosið var til Alþingis.

Sementssala hefur aukist verulega undanfarna mánuði. Í janúar sl. var selt þriðjungur meira sement en fyrir ári. Virkjunarframkvæmda fyrir austan er farið að gæta í þessum tölum.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

Tölur um vöruviðskipti í desember 2003 sýna öran vöxt innflutnings allt til loka ársins. Vöruinnflutningur á föstu gengi var tæplega 13% meiri en fyrir ári, en fjórðungi meiri að skipa- og flugvélaviðskiptum frátöldum. Vegur þar þyngst meiri innflutningur annarrar fjárfestingarvöru en skipa og flugvéla. Einnig var flutt inn mun meira af neysluvöru en í desember árið áður. Rekstrarvöruinnflutningur var í meira lagi, en eldsneytisinnflutningur með minnsta móti.

Útflutningur í desember var á föstu gengi 3% meiri en fyrir ári. Skýrist vöxturinn að mestu leyti af auknum útflutningi fersks og saltaðs fiskjar og lýsis, en samdráttur var í útflutningi frystra flaka, rækju og fiskmjöls. Að skipa- og flugvélaviðskiptum frátöldum var vöxturinn á föstu gengi 4%.

Halli á vöruviðskiptum í desember var svipaður og að meðaltali undanfarna 8 mánuði, eða 2½ ma.kr. og 16,9 ma.kr. á árinu öllu.

Á árinu öllu jókst innflutningur án skipa og flugvéla um 24,3 ma.kr. á föstu gengi. Aukinn innflutningur fjárfestingarvöru nam riflega helmingi vaxtarins og aukinn innflutningur neysluvöru u.þ.b. 2/5. Aukinn innflutningur fjárfestingarvöru á árinu samsvarar u.þ.b. 4/5 hlutum hallans á vöruviðskiptum.

Heildaraflinn í janúar sl. var mun minni en í sama mánuði sl. 2 ár. Loðnuafli var mjög lítill, en botnfiskaflinn 10% meiri en í janúar 2003.

Verðlag sjávarfurða var í janúar 6% lægra en fyrir ári. Á sl. ári var verðið að jafnaði 4½% lægra en árið 2002. Munar þar mest um 7½% verðlækkun frystra botnfiskafurða, en á móti kom u.þ.b. 5% verðhækkun saltfisks, allt metið á föstu útflutningsgengi.

Brávöruverð er í 7 ára hámarki og álverð hefur ekki verið hærra sl. 4 ár. Sl. tólf mánuði hefur álverð hækkað um rúmlega fimmtung. Verð staðkvæmdarmálma, t.d. kopars, hefur einnig hækkað verulega. Spurn eftir áli fer vaxandi í helstu markaðslöndum. Talið er að verðhækkun að undanförmu megi að nokkru leyti rekja til spákaupmennsku, en einnig gengislækkunar Bandaríkjadals.

IV Vinnumarkaður og tekjur

Árstíðarleiðrætt atvinnuleysi var 3,1% í janúar. Það hefur minnkað um 0,4% frá ágúst á síðasta ári og er jafn mikið og í janúar í fyrra. Ný atvinnuleyfi voru töluvert fleiri en á sama tíma í fyrra og laus störf mun fleiri.

Hjá vinnumiðlunum voru skráð 394 laus störf í lok janúar. Í fyrra voru 134 laus störf skráð hjá vinnumiðlunum. Í fyrra skiptist fjöldi lausra starfa nokkurn veginn til helminga milli höfuðborgarsvæðis og landsbyggðar en nú er um ¼ lausra starfa á höfuðborgarsvæði og ¾ á landsbyggðinni. Lausum störfum fjölgar víðast hvar á landsbyggðinni þótt fjölgunin sé langmest á Austurlandi.

Í janúar voru gefin út tvöfalt fleiri ný atvinnuleyfi en fyrir ári. Voru flest þeirra á Austurlandi. Framlengdum tímabundnum atvinnuleyfum fækkaði hins vegar nokkuð.

Launavísitala hækkaði um 1,6% milli desember og janúar og var 3,3% hærri í janúar en í sama mánuði í fyrra. Áætlað launaskrið á 4. fjórðungi síðasta árs var 2,1%, ívið meira en áætlað meðallaunaskrið á síðasta ári (1,9%).

V Opinber fjármál

Bráðabirgðaniðurstöður úr greiðslubókhalda ríkissjóðs 2003 sýna 8% hækkun ríkistekna án eignasölu og 9% hækkun gjalda án lífeyrisskuldbindinga og skattaafskrifta. Greidd gjöld voru 19 ma.kr. umfram tekjur án söluhagnaðar. Söluhagnaður nam 10 ma.kr. Með innheimtu lána og söluhagnaðar frá 2002 sýndi ríkissjóður 12 ma.kr. lánsfjárafgang. Innlend nettólántaka var 10 ma.kr. Erlend lán voru greidd niður um 16 ma.kr. og lífeyrisskuldir um 7½ ma.kr.

Regluleg afkoma ríkissjóðs virðist 8-10 ma.kr. lakari en skv. fjárlögum, mest vegna aukafjárveitinga til heilbrigðis-, trygginga og samgöngumála.

Fyrstu fréttir um afkomu sveitarfélaga 2003 sýna svipaða eða heldur skárri afkomu en 2002 og 3-5 ma.kr. halla.

VI Eignamarkaðir

Úrvalsvisitalan hefur hækkað um 17% frá ársbyrjun og um 94% sl. 12 mánuði. Vísitalan er núna u.þ.b. þriðjungi hærri en hún var hæst snemma árs 2000. Frá áramótum hefur mest hækkun orðið á hlutabréfum fyrirtækja í verslun, þjónustu og byggingar- og verk-takastarfsemi.

Raunverð íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu hefur dalað lítillega frá því sl. haust. Verðvísitala íbúða í fjölbýli á höfuðborgarsvæðinu hækkaði um 0,3% í janúar eftir 0,4% lækkun í desember. Frá því í júní sl. hefur vísitalan aðeins hækkað um 1%.

Eftir óvenju líflegan desembermánuð dró nokkuð úr vexti lána til nýbygginga og endurbóta í janúar. Á tímabilinu nóvember 2003 til janúar 2004 voru afgreidd 39% fleiri lán en fyrir ári. Heildarfjárhæð afgreiddra lána hjá Íbúðalánasjóði jókst um 37% á síðasta ári.

Dræm eftirspurn og verðlækkun á fiskmörkuðum hefur stuðlað að lækkun kvóta-verðs, bæði varanlegs og leigukvóta.

VII Fjármálamarkaður

Vöxtur útlána innlánsstofnana herti verulega á sér í janúar og var 21,3% yfir tólf mánuði ef horft er framhjá áhrifum gengis- og vísitölubreytinga.

Raunstyrivextir, metnir með reiknuðu verðbólguálagi til tveggja ára voru 3,1% hinn 20. febrúar. Bilið milli peningamarkaðsvaxta og styrivaxta hefur minnkað jafnt og þétt það sem af er árinu.

Skammtímavaxtamunur við útlönd var 3,5% þann 20. febrúar og hefur aukist um 0,3 prósentur sl. mánuð vegna hækkunar innanlands.

Ávöxtunarkrafa ríkistryggðra skuldabréfa, bæði óverðtryggðra og verðtryggðra, hefur lækkað um 0,1-0,3 prósentur undanfarinn mánuð. Bankavextir hafa einnig lækkað um 0,2-0,4 prósentur á sama tíma.

Gengi krónunnar var sl. fjórar vikur að meðaltali 1,7% hærra gagnvart Bandaríkjadal og 1,1% hærra gagnvart evru miðað við fjórar vikur þar á undan.

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Óvæntur, mikill hagvöxtur varð í Japan á 4. ársfjórðungi 2003. Vöxturinn var 7% á ársgrundvelli, sem var langt umfram væntingar. Það sem skýrir hagvöxtinn er fyrst og fremst mikill útflutningur og fjárfesting fyrirtækja, en neysla hefur líka aukist. Óslitinn hagvöxtur hefur verið í Japan síðan um mitt ár 2002. Því lítur út fyrir að efnahagslægdin sé gengin yfir, en næstu mánuðir munu leiða það betur í ljós. Verðhjöðnun er hins vegar þrálát.

Ágætur hagvöxtur var í Bandaríkjunum á 4. ársfjórðungi 2003, 4,0% á ársgrundvelli. Enn fjölgar störfum þó hægt og eru uppi ýmsar skýringar: Vantalning nýrra starfa, mikil framleiðniaukning og flutningur starfa úr landi.

Væntingavísitölur bandarískra neytenda tóku dýfu í febrúar, en vísitölurnar höfðu hækkað verulega í janúar. Að einhverju leyti kann því að vera um „leiðréttingu“ að ræða.

Pundið hefur styrkst mikið að undanfögnu, einkum gagnvart Bandaríkjadal. Hinn 17. febrúar sl. fór pundið upp fyrir 1,90 gagnvart dalnum, sem hefur ekki gerst síðan 1992. Háir vextir í Bretlandi hafa styrkt pundið að undanfögnu, en Englandsbanki hefur hækkað vexti tvisvar um 25 punkta síðan í nóvember og búist er við frekari vaxtahækkunum. Stýrivextir í Bretlandi eru nú 4%, en 1% í Bandaríkjunum.

Hægur hagvöxtur er á evrusvæði og hann var minni á síðasta ársfjórðungi en vænst hafði verið. Sterk evra örvar einkaneyslu og vegur þannig á móti neikvæðum áhrifum á útflutning. Spáð er áfram hægum vexti á svæðinu. Vísitölur er mæla tiltrú fyrirtækjastjórnenda hafa bent til vaxandi bjartsýni, en óvænt lækkun var þó á IFO-vísitölunni þýsku í febrúar, hin fyrsta í 10 mánuði.

Í Hagvísunum er notast við talnagögn sem tiltæk voru 24. febrúar 2004.

Yfirlitstafla Hagvísu

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar ¹	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Breyting (%)			Áhrif á VNV (%)	12 mán. br. fyrir ári (%)
			frá fyrri mánuði	yfir 6 mánuði ²	yfir 12 mánuði		
Vísitala neysluverðs (VNV) (maí 1988=100)	febr. '04	229,4	-0,3	2,8	2,3	.	1,5
Kjarnavísitala 1 (VNV án búvöru, grænmetis, ávaxta og bensins)	febr. '04	129,8	-0,2	2,4	2,5	2,2	2,3
Kjarnavísitala 2 (kjarnavísitala 1 án opinberrar þjónustu)	febr. '04	129,9	0,0	1,7	2,2	1,8	2,0
Innlendar vörur án búvöru og grænmetis	febr. '04	128,3	-0,3	1,9	0,7	0,1	-0,7
Búvörur og grænmeti	febr. '04	117,1	-0,5	2,4	-0,6	0,0	-5,7
Innfluttar vörur án áfengis og tóbaks	febr. '04	108,1	-0,6	1,7	1,0	0,3	-2,8
- mat- og drykkjarvörur	febr. '04	124,2	-1,6	12,7	-0,4	0,0	-8,2
- nýr bíll og varahlutir	febr. '04	117,9	0,0	4,4	3,1	0,2	-1,0
- bensín	febr. '04	123,4	-0,5	6,1	1,5	0,1	1,8
- innfluttar vörur aðrar	febr. '04	97,2	-0,7	-2,2	0,2	0,0	-3,1
Húsnæði	febr. '04	172,4	0,2	3,6	7,1	1,2	8,2
Opinber þjónusta	febr. '04	134,1	-2,3	10,1	6,3	0,5	6,2
Önnur þjónusta	febr. '04	137,9	0,4	2,1	1,0	0,2	4,4
Dagvara	febr. '04	123,6	-0,5	3,7	0,2	0,0	-4,6
Innflutningsgengisvísitala (31. des. 1994=100)	30. jan. '04	101,2	-3,2	-8,2	-1,7	.	-13,2

	Nýjasta tímabil	Vænt 12 mán. verðbólga	Breyt. frá síðustu könnun.	Vænt 12 m. verðbólga fyrir ári	Vænt verðbólga á ársvarða á næstu 2 ár	Vænt verðbólga á næstu 3 ár	Hugmynd um verðb. sl. 12 mán.
Verðbólguvæntingar m.v. verðbólguálag vaxta ³	20. febr. '04	.	.	.	2,1	2,5	.
Verðbólguvæntingar fyrirtækja	sept. '03	2,9	-0,8	.	2,8	.	.
Verðbólguvæntingar almennings	febr. '04	3,3	0,2	3,6	.	.	3,0

1. Grunntímabil vísitalna: Vísitala neysluverðs: maí 1988; aðrar verðvísitölur undirflokkna: mars 1997=100. 2. Umreiknað til árshraða. 3. Reiknað verðbólguálag til 2 og 3 ára miðað við mismun ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina með sama líftíma.

II Framleiðsla og eftirspurn	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Landsframleiðsla (ma.kr.)	3. ársfj. '03	202,6	194,4	.	3,2	594,7	3,1
Þjódarútgjöld (ma.kr.)	3. ársfj. '03	211,0	189,1	.	9,3	611,0	6,8
Einkaneysla (ma.kr.)	3. ársfj. '03	112,2	104,9	.	6,5	330,1	6,3
Samneysla (ma.kr.)	3. ársfj. '03	53,1	49,4	.	3,8	158,3	4,2
Fjármunamyndun (ma.kr.)	3. ársfj. '03	44,7	34,1	.	26,9	122,8	10,4
Útflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	3. ársfj. '03	79,0	80,8	.	1,0	217,4	0,1
Innflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	3. ársfj. '03	-87,4	-75,6	.	15,8	-233,8	9,3
Velta innanlandsgreina skv. virðisaukaskýrslum (ma.kr.) ¹ ..	sept.-okt. 2003	157,8	139,9	2,9	10,3	721,8	6,2
Dagvöruvelta (nóv. 2001=100)	jan. '04	103,6	100,6	-28,4	3,0	103,6	3,0
Greiðslukortavelta (ma.kr.) ¹	jan. '04	40,7	39,2	-1,7	2,7	40,7	2,7
Velta skráðra fyrirtækja (ma.kr.)	jan.-sept. '03	198,5	185,5	.	.	198,5	7,1
Sementssala (þús. tonn)	jan. '04	8,7	6,8	-14,3	27,4	8,7	27,4
Nýskráning bifreiða (stk.)	jan. '04	963	752	29,8	28,1	963	28,1

Skýring: Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar. 1. Breytingar eru reiknaðar út frá árstíðarleiddum tölum.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Verðlag sjávarafurða í erlendum gjaldmiðli (jan. 1999 = 100)	jan. '04	95,0	101,4	0,1	-6,4	95,0	-6,4
Verðlag áls á heimsmarkaði (\$/tonn)	febr. '04	1.723	1.422	7,3	21,2	1.665	18,9
Verð olíu á heimsmarkaði (\$/fat)	febr. '04	31,6	32,7	1,5	-3,1	31,4	-1,8
Botnfiskafli (þús. tonn)	jan. '04	29,8	27,1	-8,5	10,0	29,8	10,0
Uppsjávarafli (þús. tonn)	jan. '04	74,5	227,4	37,2	-67,2	74,5	-67,2
Vöruútflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	des. '03	13,5	13,0	-14,9	4,4	181,2	-5,5
- sjávarafurðir (ma.kr.) ¹	des. '03	8,8	8,7	-6,9	1,6	113,7	-6,9
- ál (ma.kr.) ¹	des. '03	2,6	2,2	0,7	14,7	34,3	-6,5
- aðrar iðnaðarvörur (ma.kr.) ¹	des. '03	1,6	1,6	-49,1	0,4	27,6	1,9
Vöruinnflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	des. '03	16,2	13,1	0,2	24,7	195,7	14,5
Vöruskiptajöfnuður (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	des. '03	-2,6	0,0	.	.	-14,5	.
Útflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	3. ársfj. '03	35,1	32,6	41,8	14,3	80,3	6,8
Innflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	3. ársfj. '03	32,6	28,0	11,2	23,8	85,7	17,7
Raugengi m.v. verðlag (1980=100)	4. ársfj. '03	92,9	90,2	1,0	3,1	93,8	6,1

1. Breytingar á vöru- og þjónustuviðskiptum við útlönd eru á föstu gengi.

IV Vinnumarkaður og tekjur	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá ¹		Frá ársbyrjun ²	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá fyrri ári (%)
Fjöldi atvinnulausra.....	jan. '04	5.088	5.208	360	-120	5.088	-2,3
Hlutfall atvinnulausra, árstíðarleiðrétt (% af mannafla).....	jan. '04	3,1	3,1	-0,1	0,0	3,1	0,0
Atvinnuleysi skv. vinnumarkaðskönnun (% af mannafla).....	4. ársfj. '03	2,9	.	0,3	.	3,5	.
Laus störf á vinnumiðlunum.....	jan. '04	394	134	1,0	194,0	394	194,0
Útgáfa nýrra atvinnuleyfa.....	jan. '04	112	49	64,7	128,6	112	128,6
Útgáfa atvinnuleyfa alls.....	jan. '04	303	213	9,0	42,3	303	42,3
Launavísitala (des. 1988=100).....	jan. '04	244,9	237,0	1,6	3,3	244,9	3,3
Kaupmáttur launa m.v. launavísitölu (1990=100).....	jan. '04	132,9	131,7	1,6	0,9	132,9	0,9

1. Breytingar á fjölda atvinnulausra sýna fjölgun/fækkun; breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósentá); allar breytingar vísitalna og breytingar á útgáfu atvinnuleyfa og fjölda lausra starfa eru hlutfallslegar (%). 2. Meðal mánaðarlegur fjöldi atvinnulausra og lausra starfa það sem af er árinu, meðaltal atvinnuleysishlutfalls en uppsafnaður fjöldi atvinnuleyfa. Breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósentá); allar aðrar breytingar eru hlutfallslegar (%).

V Opinber fjármál	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Tekjuafgangur ríkissjóðs (ma.kr.).....	des. '03	-0,7	0,0	-	-	-8,9	-
Tekjuafgangur ríkissjóðs, hlutfall af tekjum (%).....	des. '03	-3,0	0,1	-	-	-3,4	-
Hrein lánsfjárförf (ma.kr.).....	des. '03	-3,3	-1,3	-	-	-11,8	-
Hrein lánsfjárförf (% af tekjum).....	des. '03	-14,8	-6,3	-	-	-4,6	-
Tekjur ríkissjóðs (ma.kr.).....	des. '03	22,3	20,3	8,2	7,0	259,8	8,8
- af virðisaukaskatti (ma.kr.).....	des. '03	6,9	6,3	-4,9	6,3	80,3	6,7
- af staðgreiddum tekjuskatti & tryggingargj. (ma.kr.).....	des. '03	6,8	5,9	3,5	11,3	79,7	6,4
- af innflutningi og áfengi (ma.kr.).....	des. '03	1,5	1,3	-2,2	11,7	17,5	10,1
Útgjöld ríkissjóðs (ma.kr.).....	des. '03	22,9	20,3	2,1	10,4	268,7	6,6

Skýring: Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 mánaða meðaltöl, fram til þess mánaðar sem tilgreindur er. Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar.

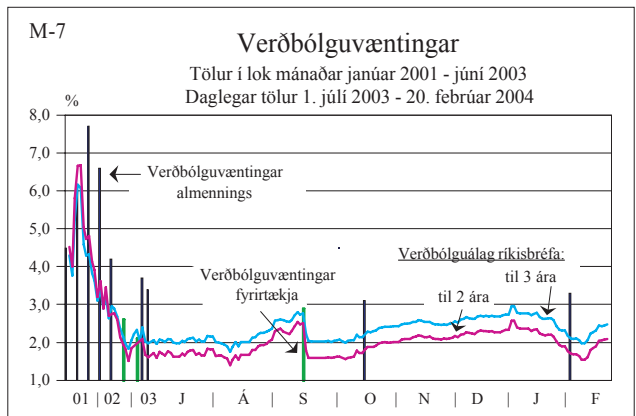
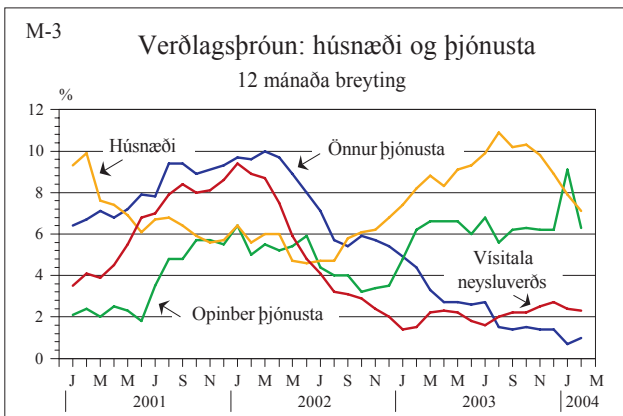
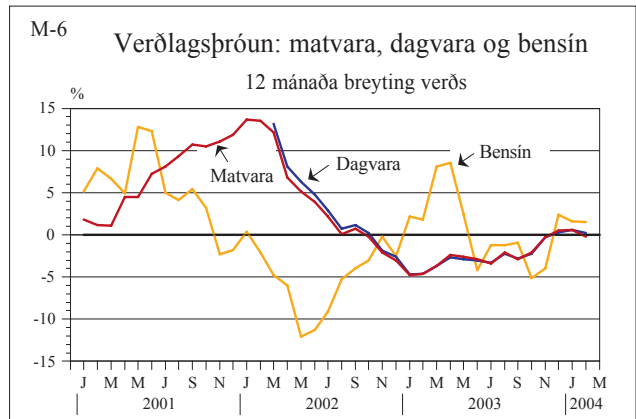
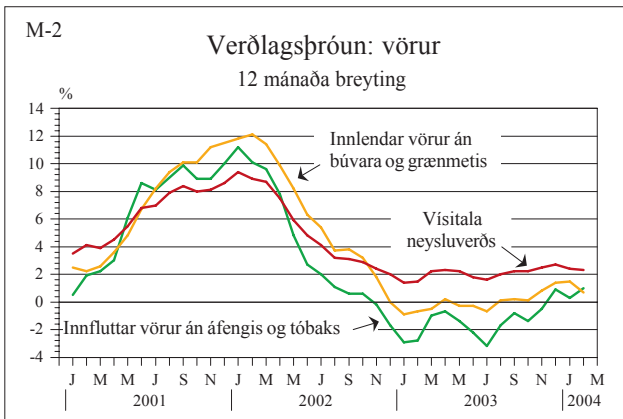
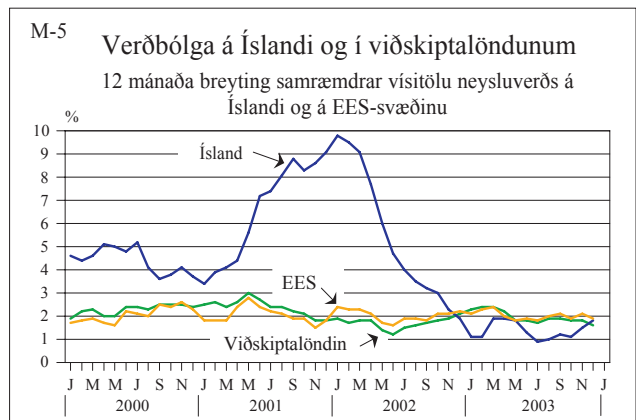
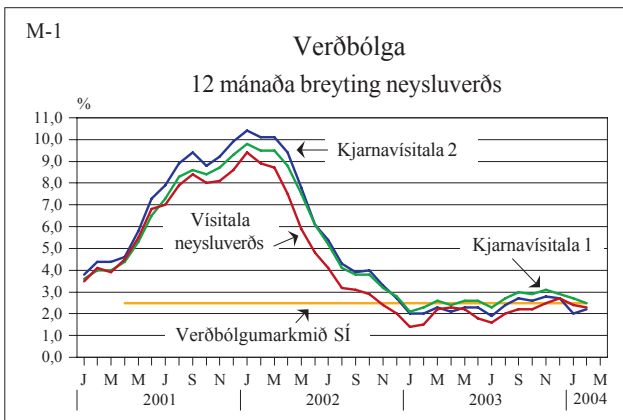
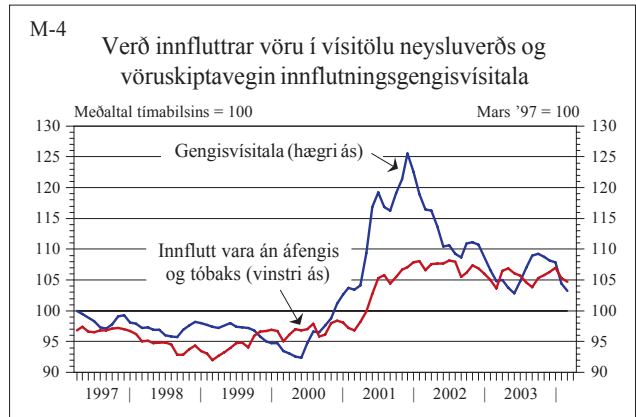
VI Eignamarkaðir	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá f. ári (%)
Úrvalsvísitala, mánaðarmeðaltal (des. 1997=100).....	jan. '04	2.278,1	1.339,7	9,6	70,0	2.278,1	70,0
Heildarvísitala aðallista, mánaðarmeðaltal (des. 1997=100)....	jan. '04	2.219,0	1.421,4	8,7	56,1	2.219,0	56,1
Velta, mánaðarleg (ma.kr.).....	jan. '04	49,9	29,0	-15,7	71,7	49,9	71,7
Verð íbúða í fjölbýli á höfuðb.svæði (jan. 1999=100).....	jan. '04	162,7	149,5	0,3	8,8	162,7	8,8
Raunverð íbúða alls á höfuðb.svæði (jan. 1996=100).....	des. '03	144,9	132,4	-0,1	9,4	141,2	9,9
Aflahlutdeild (kr./kg.).....	jan. '04	1.250	1.200	0,0	4,2	1.250	4,2

VII Fjármálamarkaðir	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá fyrri ári (%)
Útlán innlánsstofnana til innlendra aðila (ma.kr.).....	31. jan. '04	835,3	684,5	2,2	20,8	.	.
að frádrægni áætl. gengis- og vísitölu áhrifum ¹ (vísitala)	31. jan. '04	198,3	161,9	3,7	21,3	.	.
- að raungildi (jan. 2001=100)	31. jan. '04	119,6	100,2	2,6	19,3	.	.
Útlán lánakerfisins (ma.kr.).....	30. sept. '03	2.167	1.977	2,0	9,6	.	.
M3 (ma.kr.).....	31. jan. '04	493,4	389,9	1,1	26,5	.	.
Stýrivextir Seðlabankans (%).....	20. febr. '04	5,3	5,3	0,0	0,0	5,3	-0,4
Peningamarkaðsvextir, 3ja mán (%).....	20. febr. '04	5,2	5,9	0,0	-0,7	5,2	-0,9
Ríkisvxlavextir, 3ja mán (%) ¹	20. febr. '04	5,1	5,4	0,0	-0,3	5,1	-0,5
Skammtímaraunvextir 3ja mán r.víx m.v. verðb.álag (%) ²	20. febr. '04	3,2	2,9	0,5	0,3	3,0	0,0
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (4½ ár, fl. RIKB 07 0209) (%) ²	20. febr. '04	7,2	6,9	-0,3	0,2	7,3	0,2
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (11 ár, RIKB 13 0517) (%) ²	20. febr. '04	7,7	7,5	-0,3	0,1	7,8	0,2
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 25 ára (IBH 26 0315) (%) ²	20. febr. '04	4,7	5,0	0,0	-0,3	4,7	-0,3
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 40 ára (IBH 41 0315) (%) ²	20. febr. '04	4,7	4,9	0,0	-0,2	4,7	-0,2
Ávöxtunarkrafa spariskírteina til 5 ára (RIKS 05 0410) (%) ²	20. febr. '04	4,1	4,5	0,4	-0,4	3,9	-0,6
Ávöxtunarkrafa spariskírteina til 15 ára (RIKS 15 1001) (%) ²	20. febr. '04	4,3	4,8	0,0	-0,5	4,3	-0,5
Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ²	20. febr. '04	11,5	12,5	-0,2	-1,0	11,6	-0,9
Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ²	20. febr. '04	8,3	9,4	-0,3	-1,2	8,4	-1,0
Gengisvísitala krónunnar (31. des. 1991=100) ²	20. febr. '04	119,2	121,9	-1,7	-2,2	120,0	-2,4

1. Breytingar milli tímabila eru reiknaðar út frá tölum sem leiðréttar hafa verið fyrir sameiningu reksturs Glitnis og Íslandsbanka í maí 2003. 2. Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 vikna meðaltöl, til þess dags sem tilgreindur er.

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

- Vísitala neysluverðs lækkaði um 0,3% í febrúar.
- Verð á fötum og skóm lækkaði um 3,6% (vísitöluáhrif -0,18%).
- Verð á mat- og drykkjarvörum lækkaði um 0,7% (vísitöluáhrif -0,11%).
- Meðalverð þjónustu sérfræðilækna lækkaði um 39,5%, en er eftir lækkunina 11,8% hærra en í byrjun desember sl. (vísitöluáhrif -0,2%).
- Markaðsverð húsnæðis hækkaði um tæplega 0,2%.
- Verð þjónustu á almennum markaði hækkaði um 0,4%.
- Fyrri hluta febrúar var verðbólguálag til tveggja ára að meðaltali 1,8% og til þriggja ára 2,1%, samanborið við 2,2% og 2,7% í janúar.

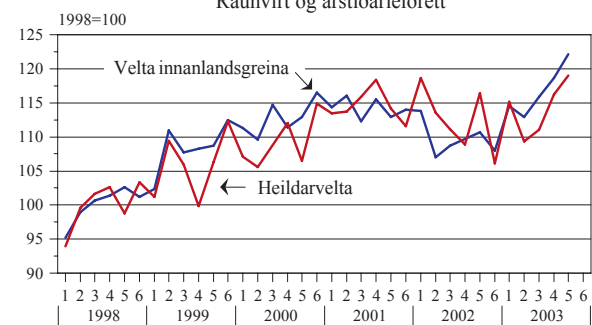

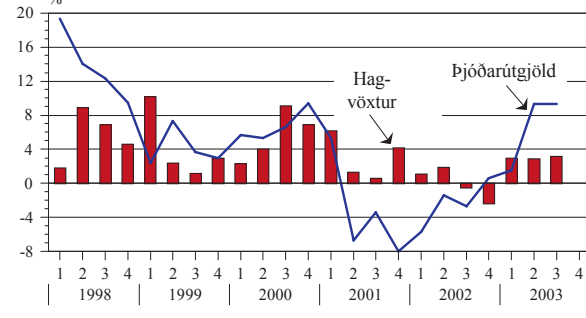
II Framleiðsla og eftirspurn

- Dagvöruvelta í janúar sl. var 3% meiri að raungildi en fyrir ári.
- Árstíðarleiddrétt velta greiðslukorta í janúar sl. var að raunvirði 1½% minni en í desember og 3% meiri en í janúar 2003.
- Á 4. ársfjórðungi 2003 voru nýskráðir bílar 45% fleiri en á sama tíma árið 2002.
- Sementssala í janúar var þriðjungi meiri en fyrir ári.

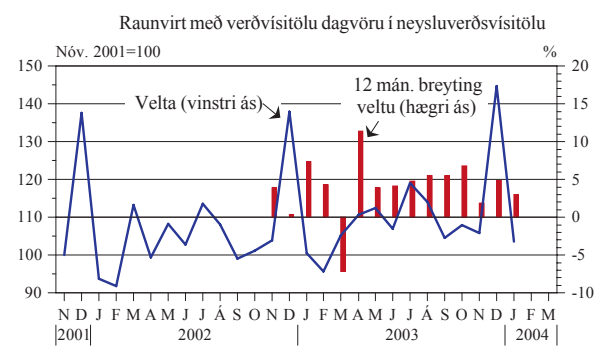
M-11 Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum
Raunvirt og árstíðarleiddrétt

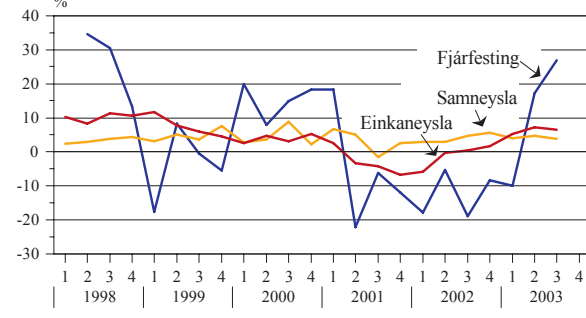
M-8 Ársfjórðungslegur hagvöxtur og þjóðarútgjöld
Magnbreyting frá sama ársfjórðungi fyrra árs

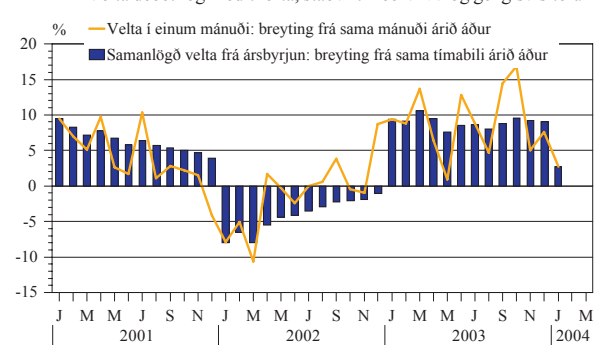
M-12 Dagvöruvelta
Raunvirt með verðvísitölu dagvöru í neysluverðvísitölu

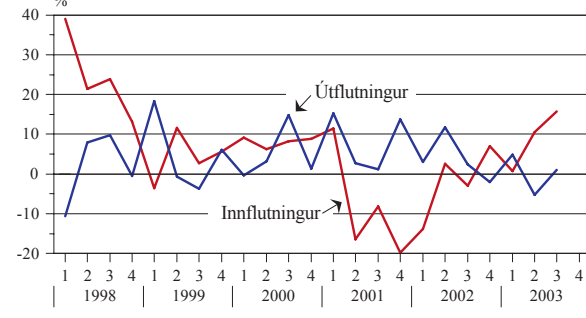
M-9 Ársfjórðungsleg neysla og fjárfesting
Magnbreyting frá sama ársfjórðungi fyrra árs

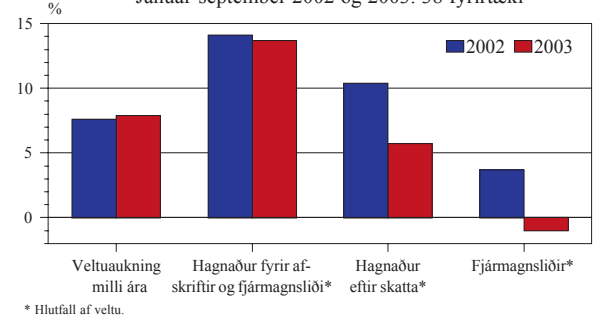
M-13 Greiðslukortavelta
Velta debet- og kreditkorta, staðvirt með VNV og gengisvísitölu

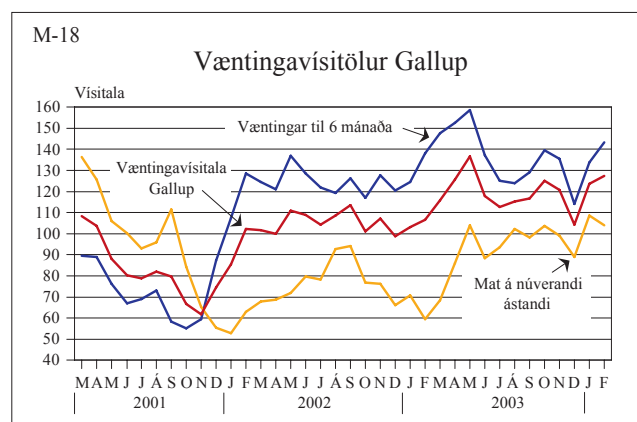
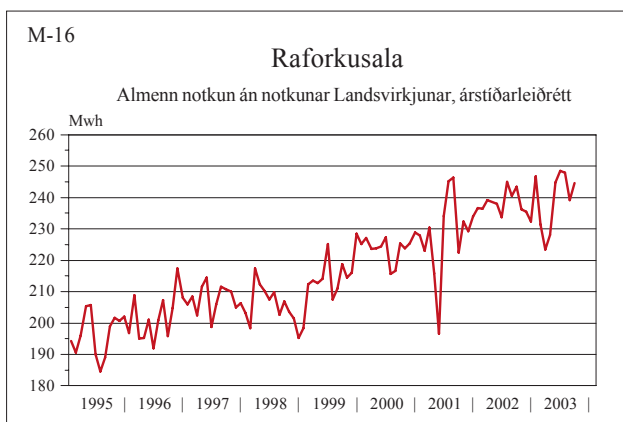
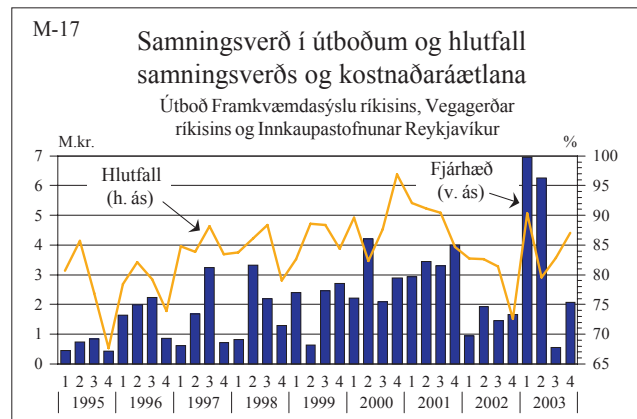
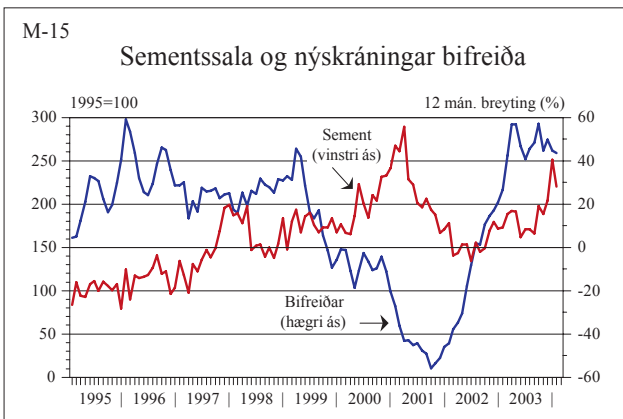
M-10 Ársfjórðungsleg utánríkisviðskipti
Magnbreyting frá sama ársfjórðungi fyrra árs

M-14 Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja
Janúar-september 2002 og 2003. 38 fyrirtæki

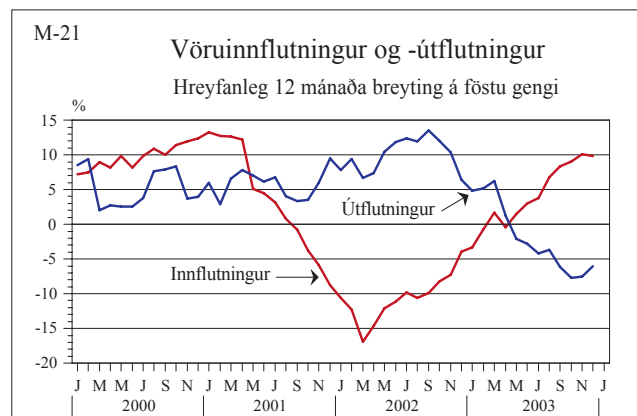
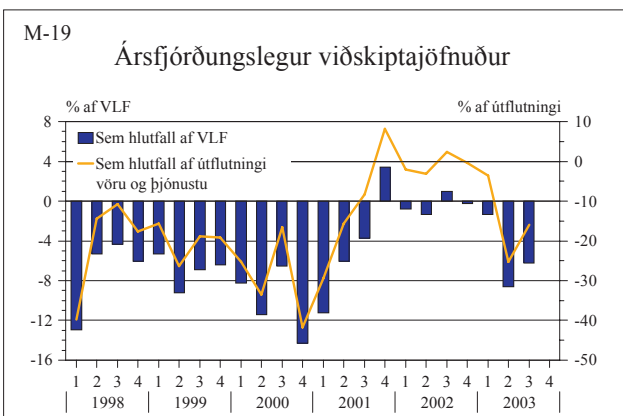
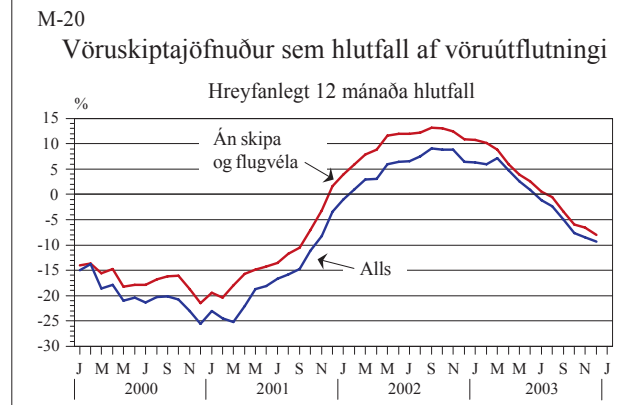

II Framleiðsla og eftirspurn

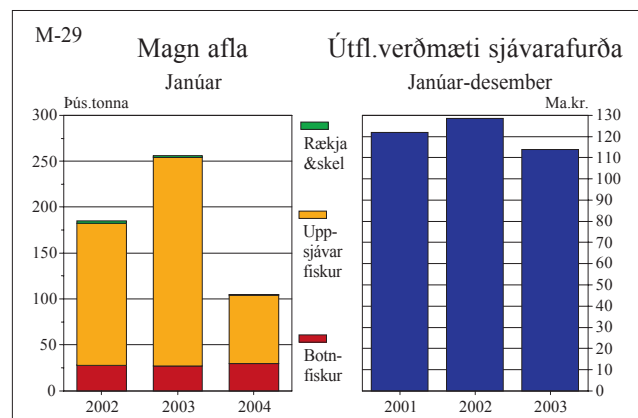
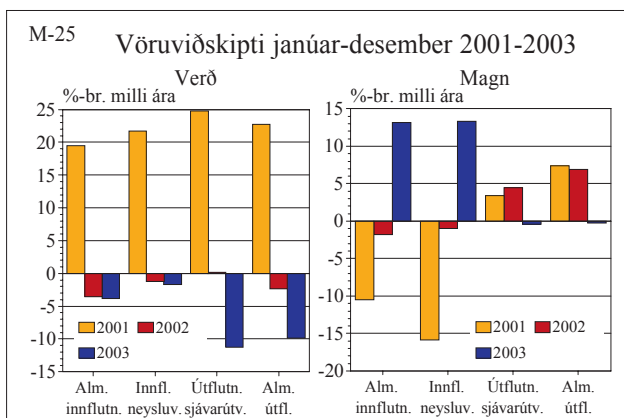
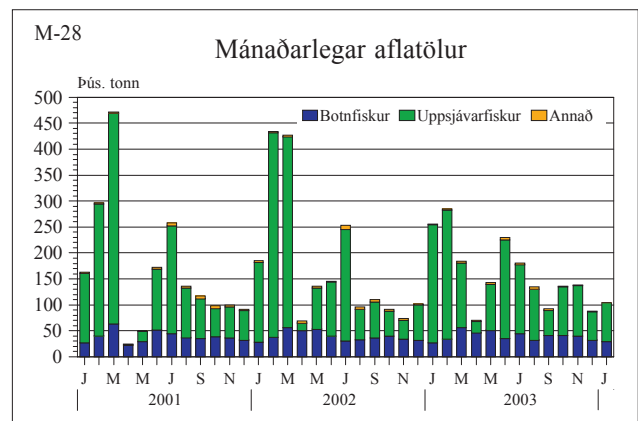
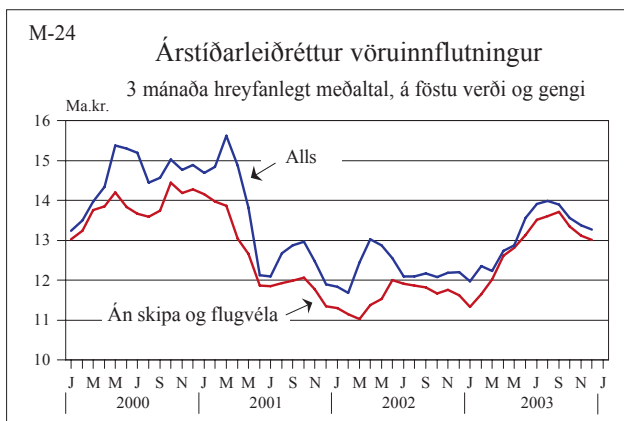
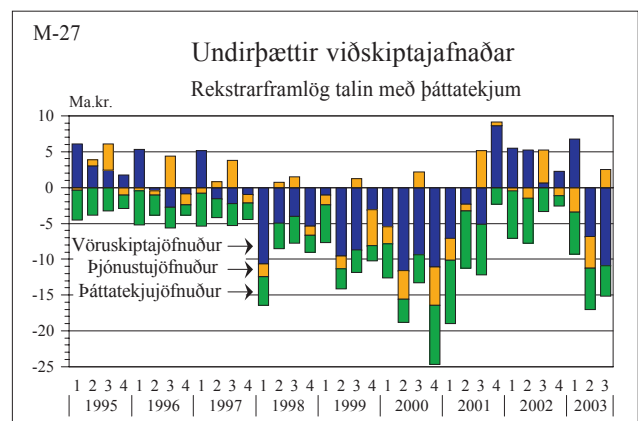
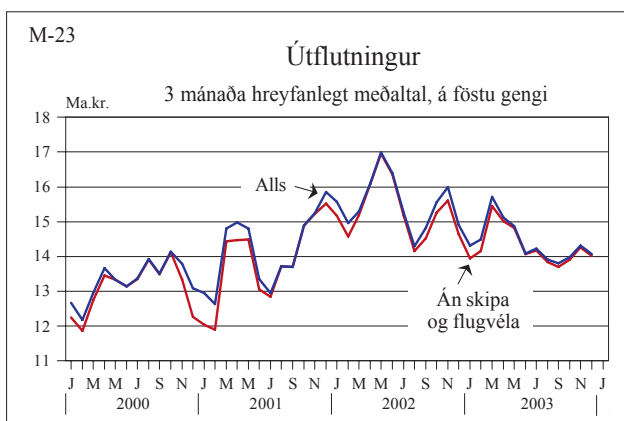
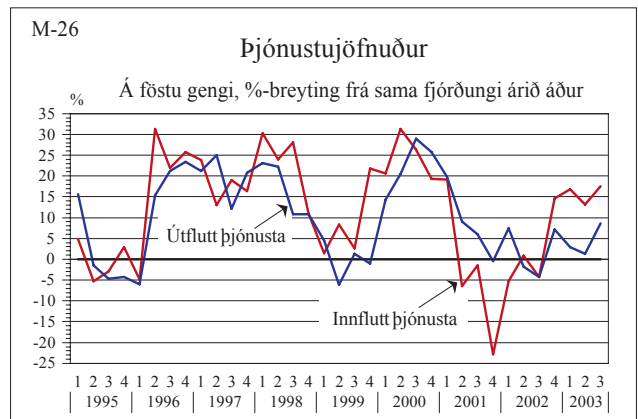
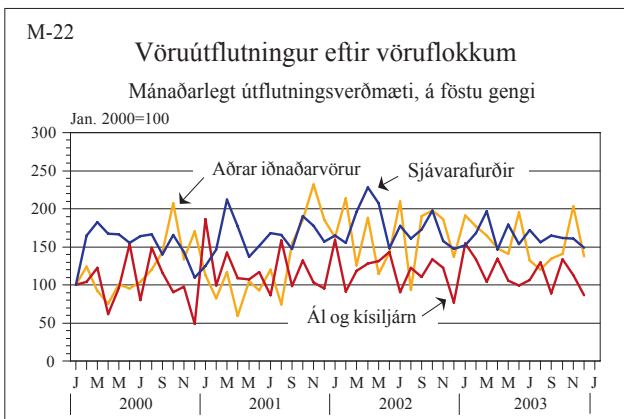

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

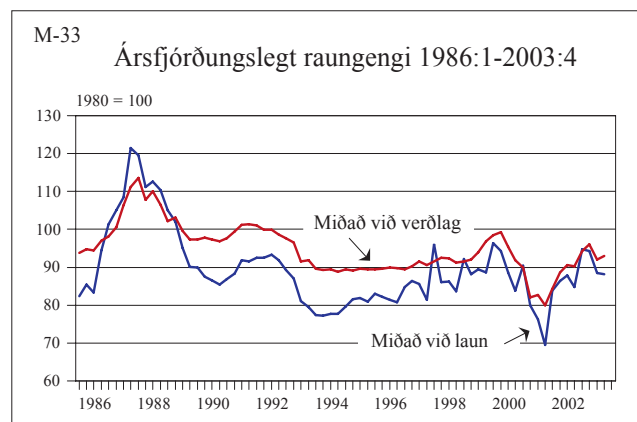
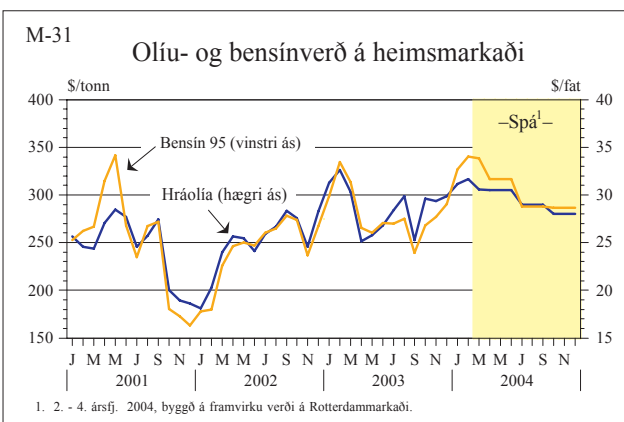
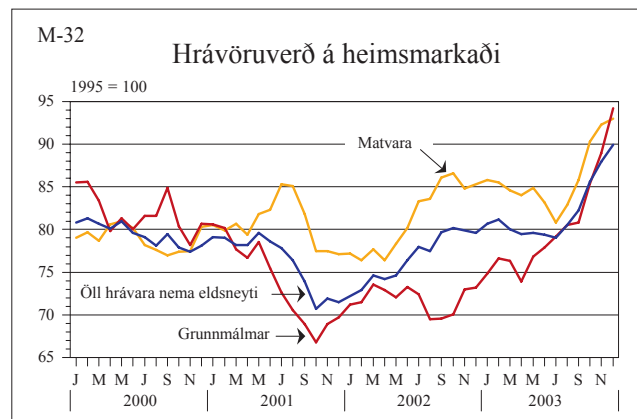
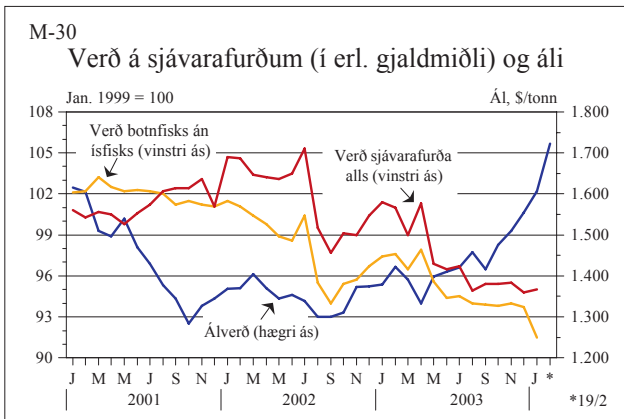
- Vöruútflutningur í desember var á föstu gengi 3% meiri en fyrir ári, en 4% meiri að skipa- og flugvéla- viðskiptum frátöldum.
- Vöruinnflutningur á föstu gengi var tæplega 13% meiri en fyrir ári, en fjórðungi meiri að skipa og flugvéla viðskiptum frátöldum.
- Sl. tólf mánuði hefur álverð hækkað um rúmlega fimmting og hefur ekki verið hærra sl. 4 ár.
- Undanfarnar vikur hefur bensínverð verið u.þ.b. fimmtingi hærra en að meðaltali sl. ár.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

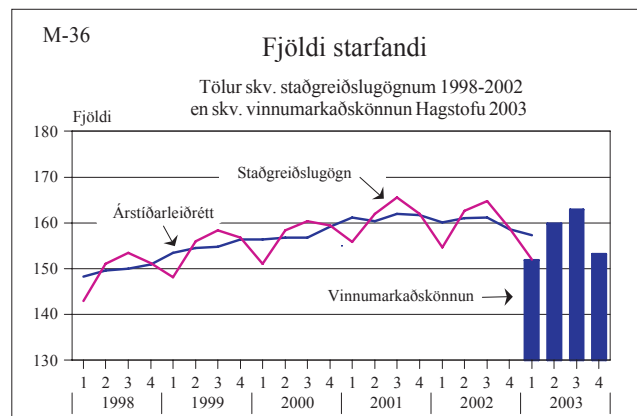
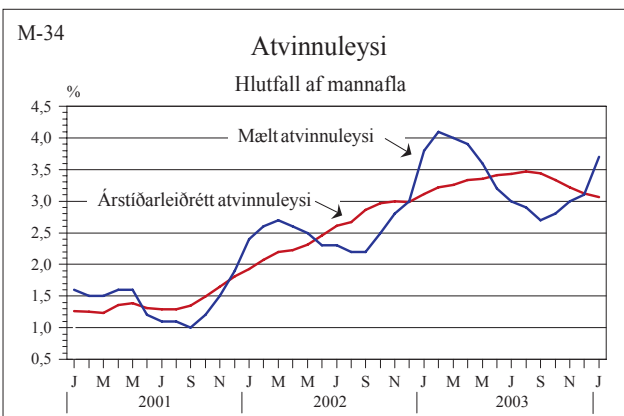
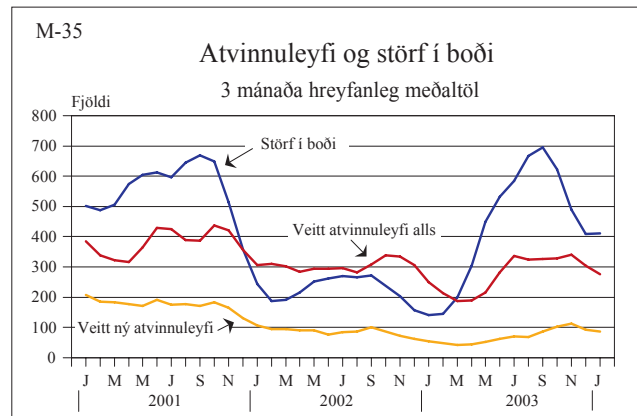

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

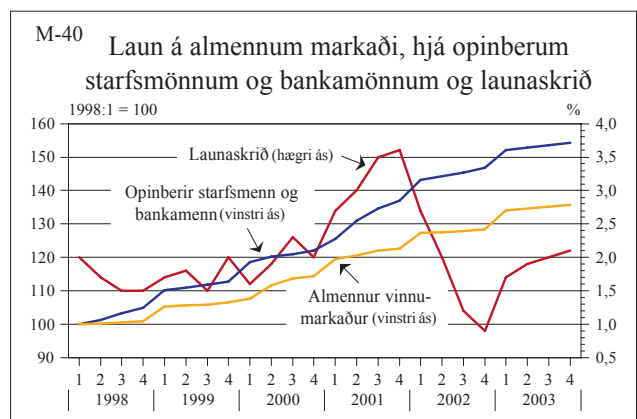
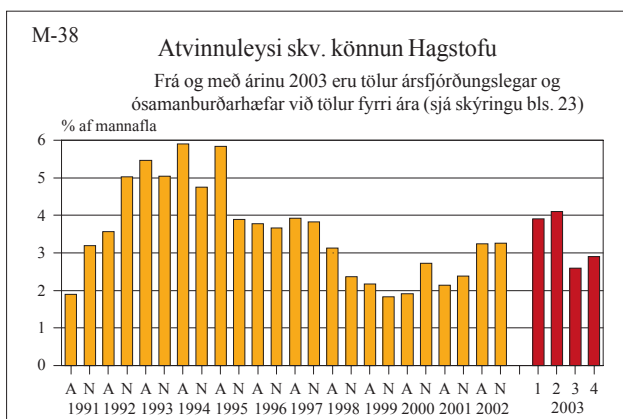
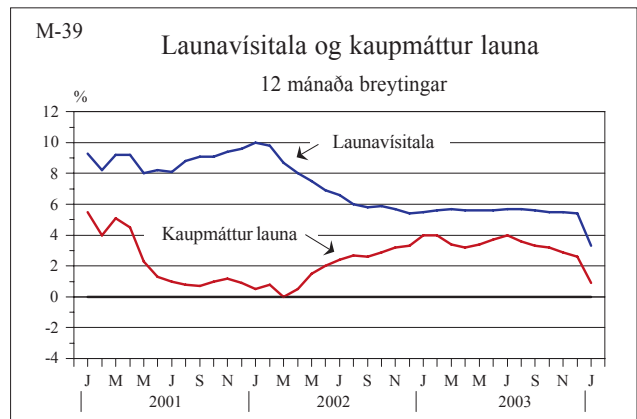
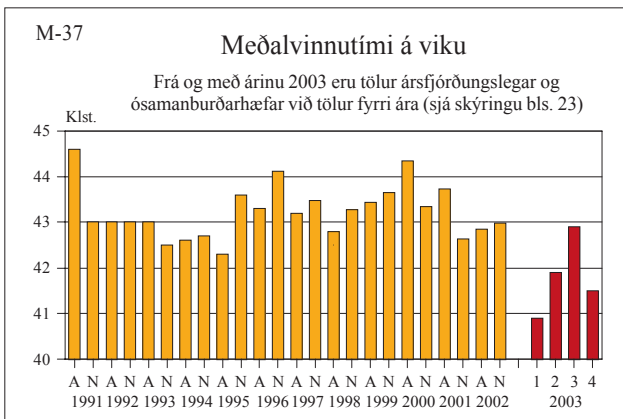

IV Vinnumarkaður og tekjur

- Í janúar var skráð atvinnuleysi 3,7%. Árstíðarleidirétt atvinnuleysi var 3,1%, eða ívið minna en í desember.
- Atvinnuleysi var 3,8% á höfuðborgarsvæðinu og 3,4% á landsbyggðinni.
- Atvinnuleysi kvenna var 4,1% en karla 3,3%.
- Hjá vinnumiðlunum voru skráð 394 laus störf í lok janúar, eða tæplega þrefalt fleiri en í janúar 2003.
- Í janúar voru veitt tæplega helmingi fleiri atvinnuleyfi en í janúar í fyrra. Aukningin var mest í nýjum atvinnuleyfum, sem flest voru veitt á Austurlandi.
- Launavísitala Hagstofunnar hækkaði um 1,6% milli desember og janúar og var 3,3% hærri í janúar en í sama mánuði í fyrra.

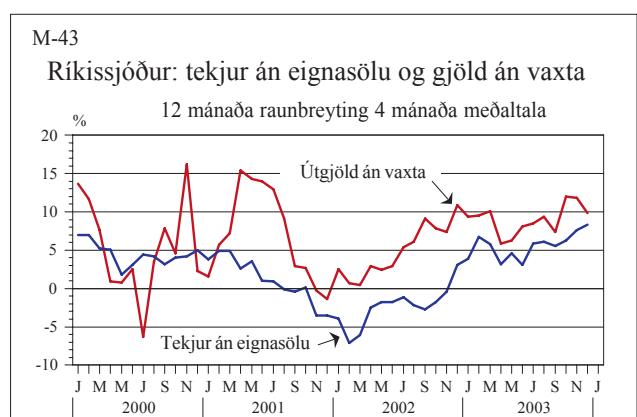
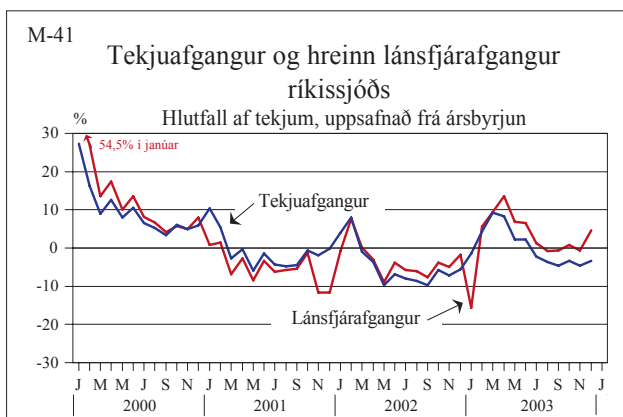
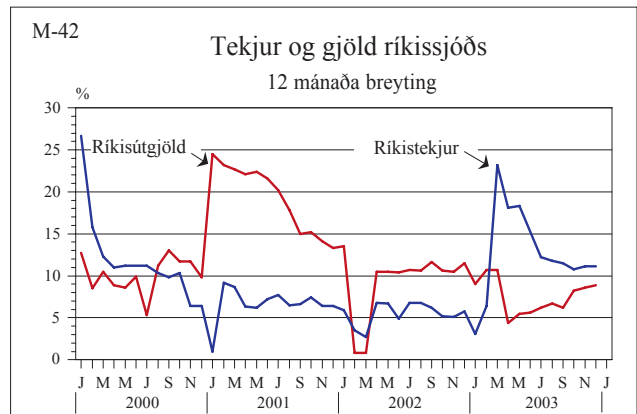

IV Vinnumarkaður og tekjur

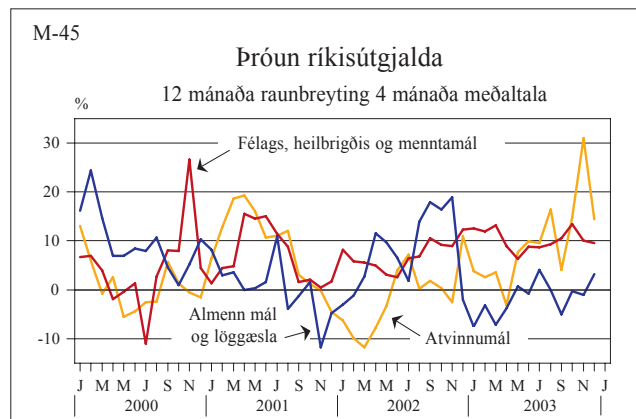
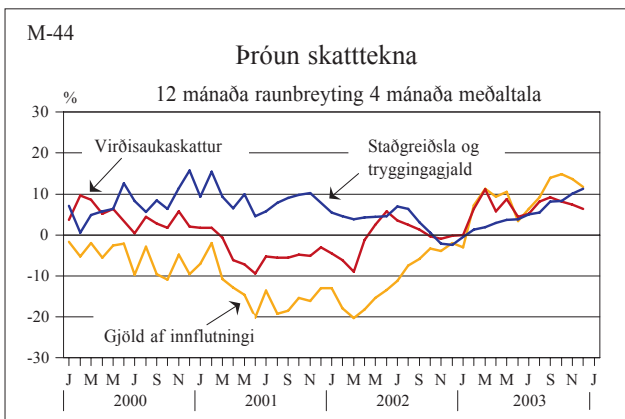

V Opinber fjármál

- Greidd ríkisútgjöld umfram innheimtar tekjur árið 2003 voru 9 ma.kr. og munar um 10 ma.kr. tekjufærða eignasölu. Lánsfjárafangur ríkissjóðs batnaði í desember vegna eignasöluuppgjör.
- Helstu skatttekjupóstar ríkisins styrktust því meira sem leið á árið. Raunhækkun skatttekna var 6½% milli ára en 11% milli síðustu ársþriðjunga 2002 og 2003.
- Vítt skilgreind félagsmálaútgjöld jukust um 9-10% umfram verðlag og atvinnumálaútgjöld enn meira.
- Tekjur án eignasölu jukust að raungildi um 6% milli ára en greidd gjöld án vaxta um 8½%.

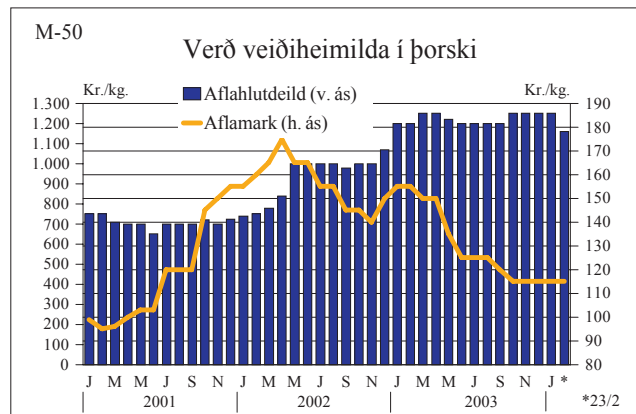
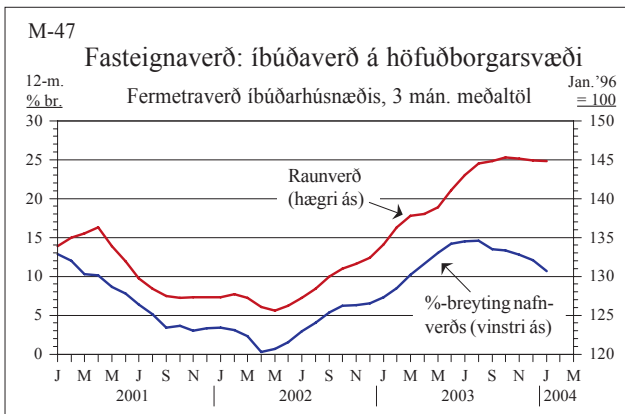
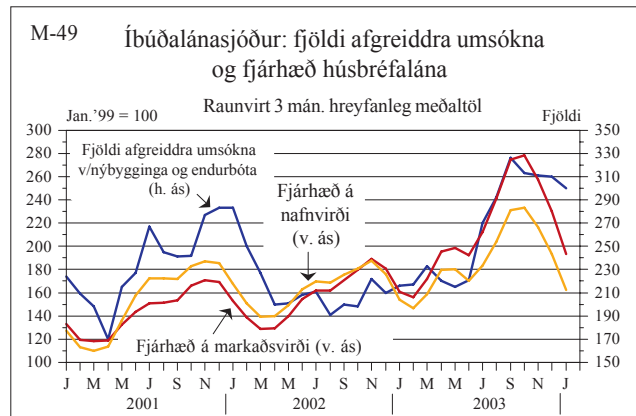
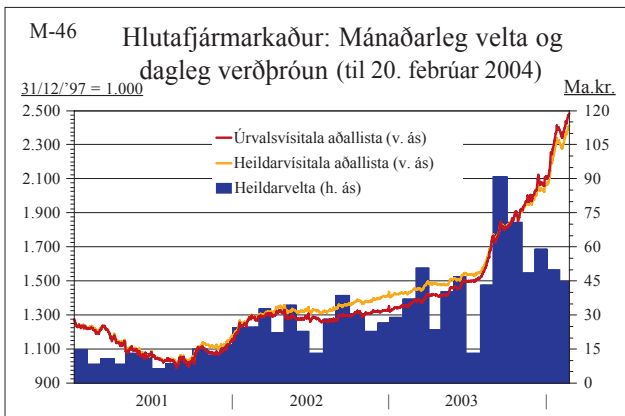
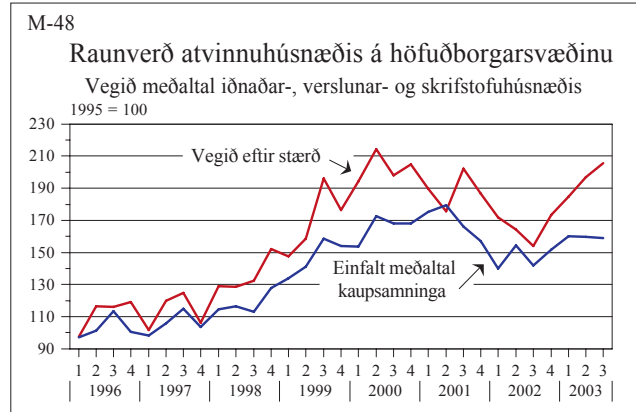

V Opinber fjármál

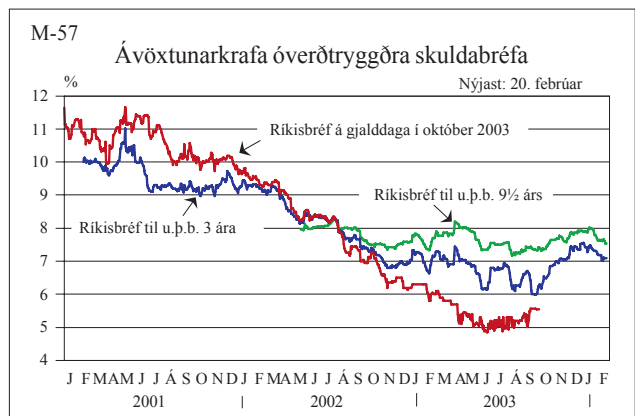
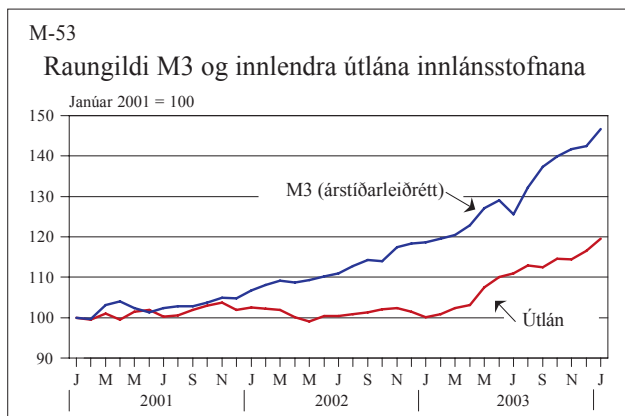
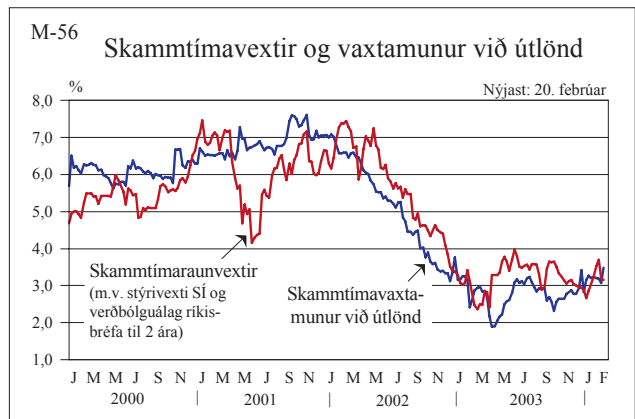
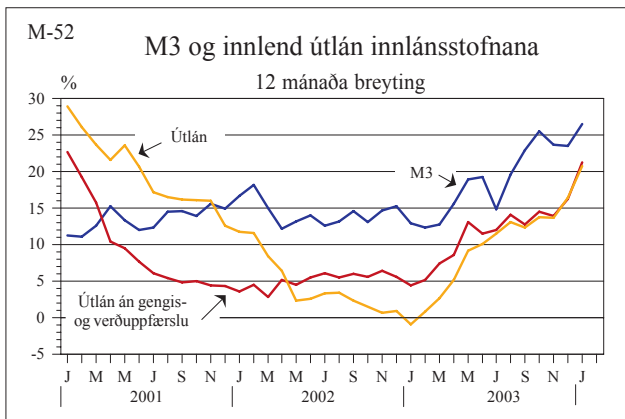
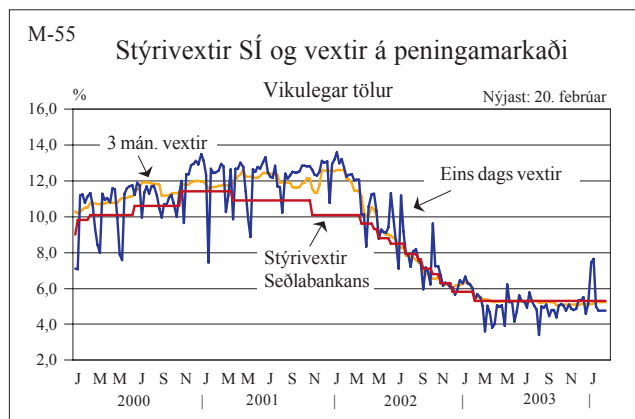
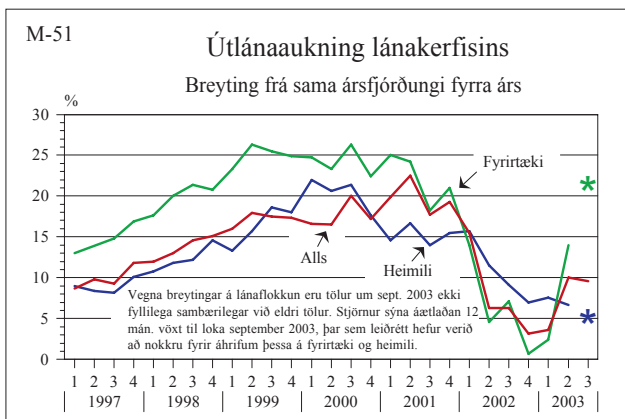
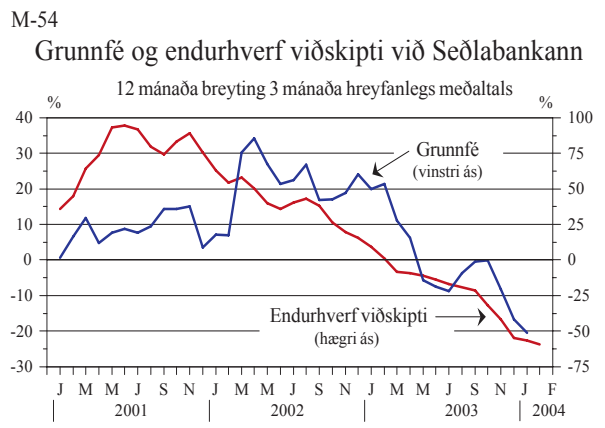
VI Eignamarkaðir

- Úrvalsvísitalan hefur hækkað um 17% frá ársbyrjun og um 94% á síðustu 12 mánuðum.
- Frá áramótum hefur mest hækkun orðið í verslun og þjónustu, bygginga- og verktakajónustu og hjá hlutabréfasjóðum.
- Á tímabilinu nóvember 2003 til janúar 2004 voru veitt 39% fleiri lán til nýbygginga en á sama tíma fyrir ári.
- Vísitala íbúðaverðs í fjölbýli á höfuðborgarsvæðinu hækkaði aðeins um 0,3% í janúar, eftir lækkun í desember.

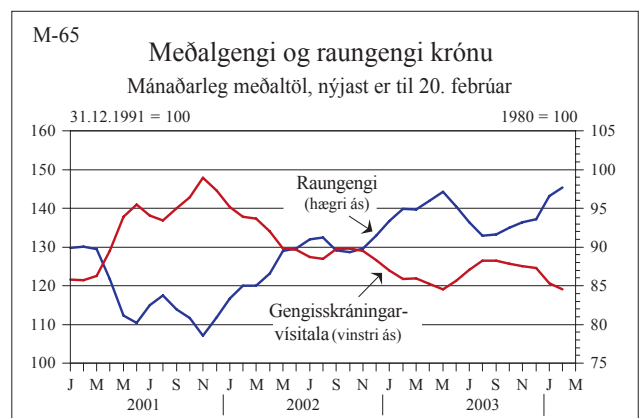
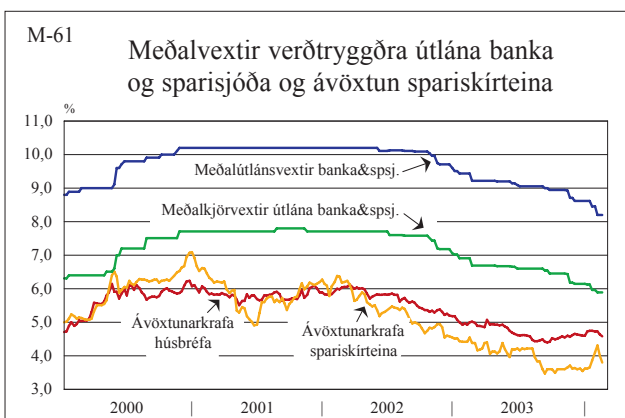
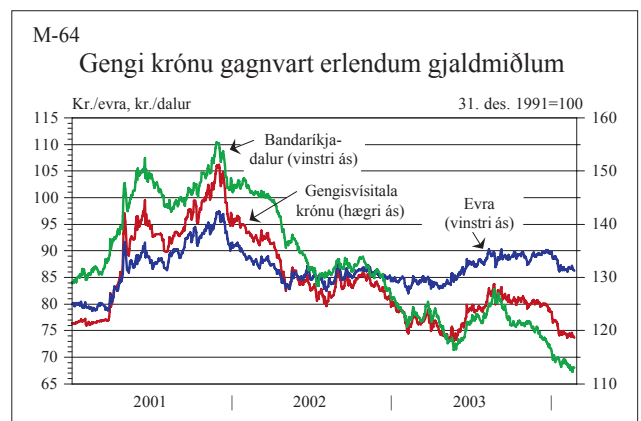
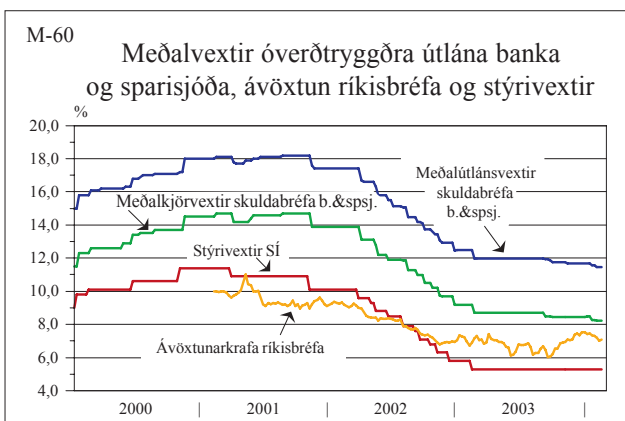
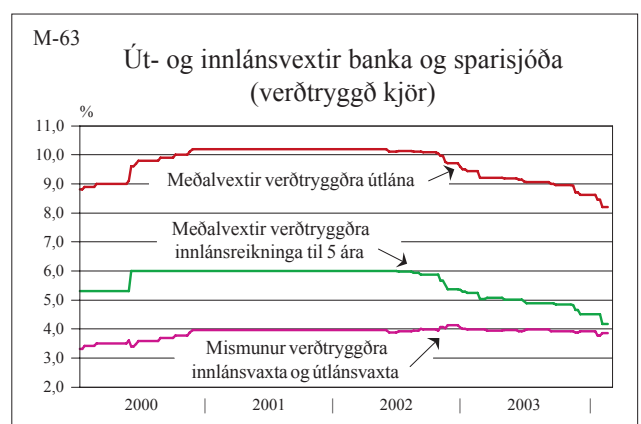
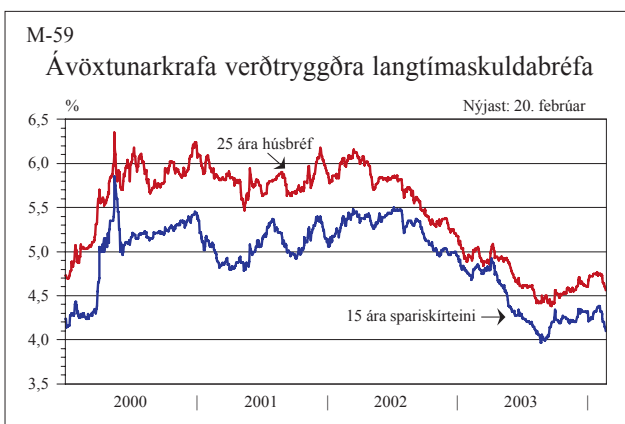
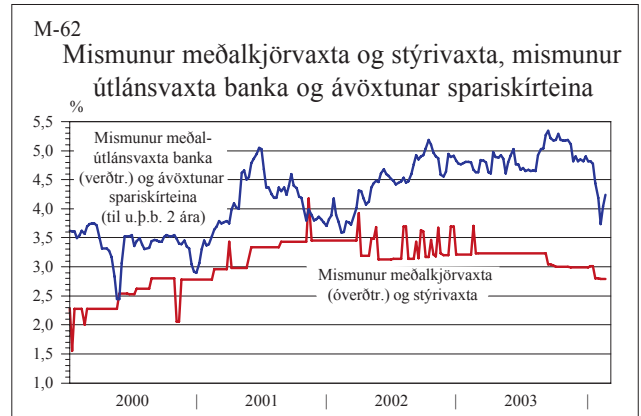
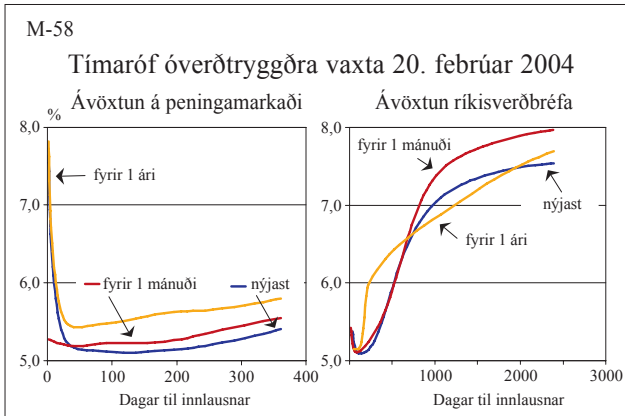

VII Fjármálamarkaðir

- Raunstýrivextir Seðlabankans, metnir með reiknuðu verðbólguálagi til tveggja ára voru 3,1% hinn 20. febrúar sl.
- Skammtímavaxtamunur við útlönd var 3,5% hinn 20. febrúar. Hann hafði aukist um 0,3 prósentur undanfarinn mánuð vegna hækkunar innanlands.
- Ávöxtunarkrafa ríkisskuldabréfa, bæði óverðtryggðra og verðtryggðra, hefur lækkað um 0,1-0,3 prósentur undanfarinn mánuð og bankavextir um 0,2-0,4 prósentur.
- Gengi krónunnar var sl. fjórar vikur að meðaltali 1,7% hærra gagnvart Bandaríkjadal og 1,1% hærra gagnvart evru en vikurnar fjórar þar á undan.
- Vöxtur útlána innlánsstofnana herti verulega á sér í janúar og var 21,3% yfir tólf mánuði ef horft er framhá áhrifum gengis- og vísitölubreytinga.

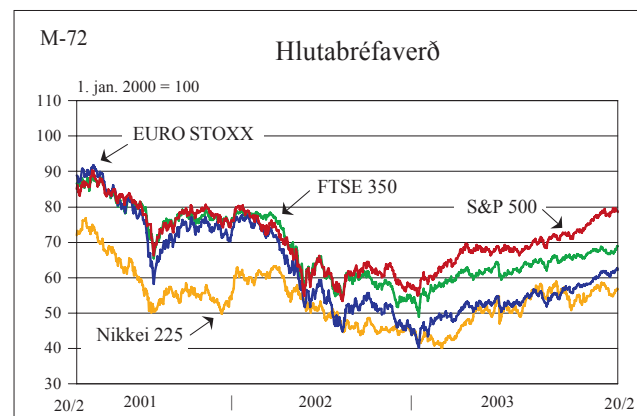
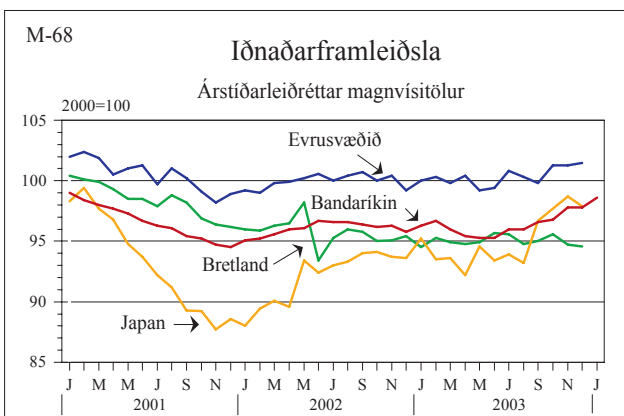
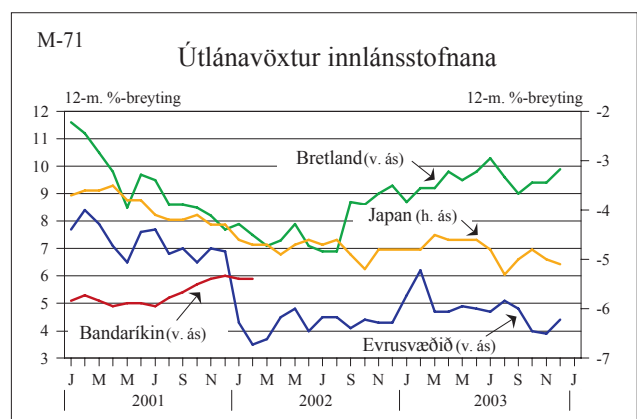
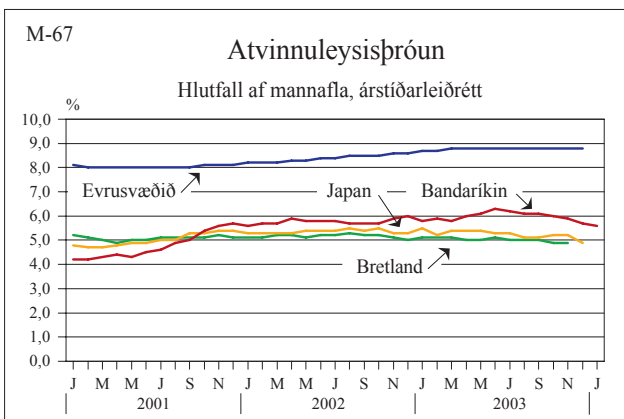
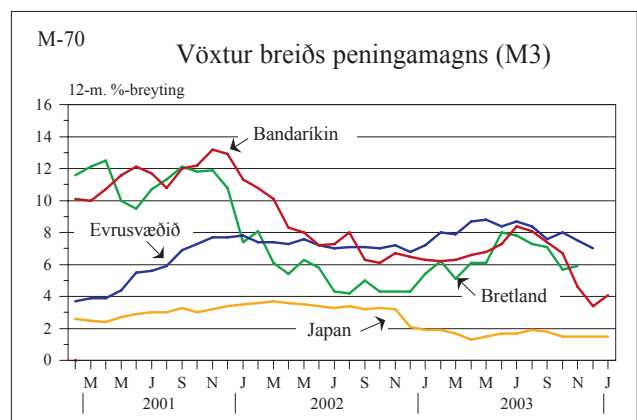
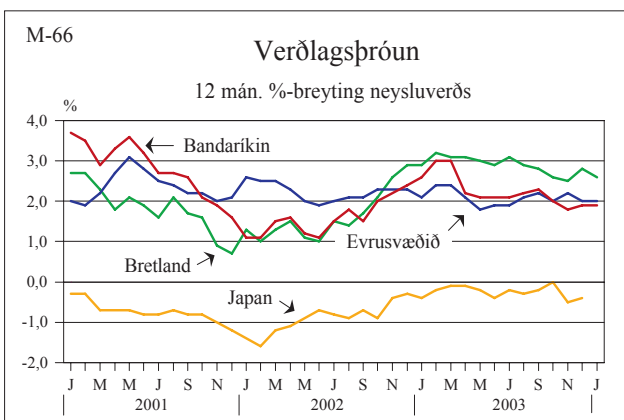
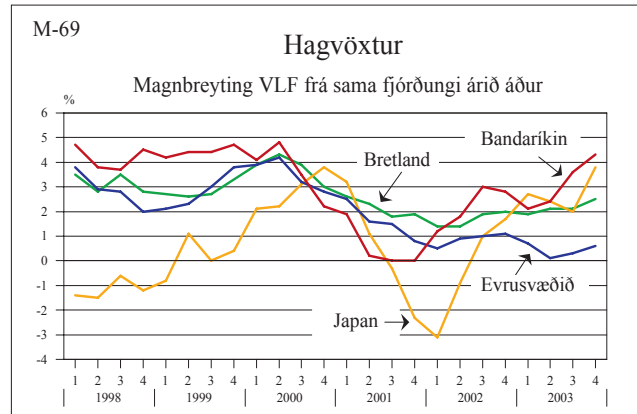
VII Fjármálamarkaðir

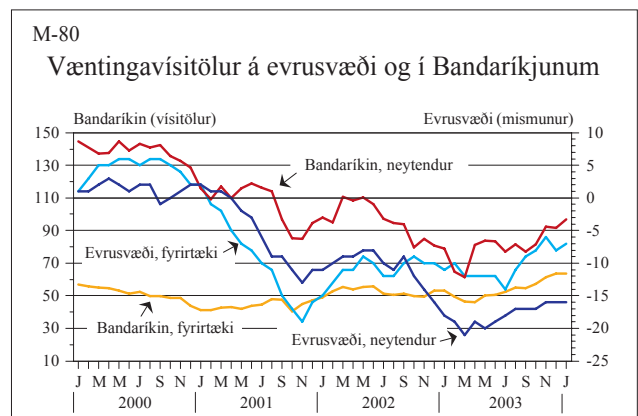
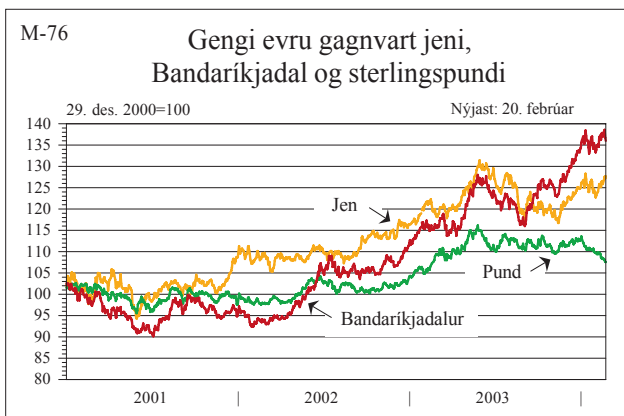
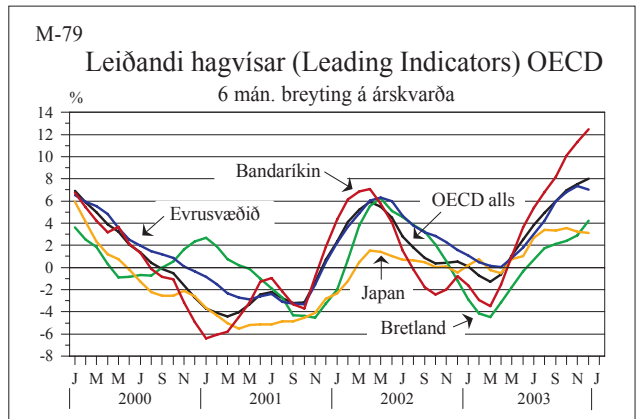
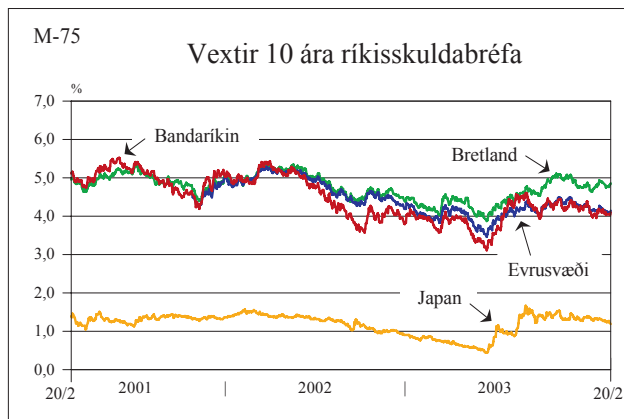
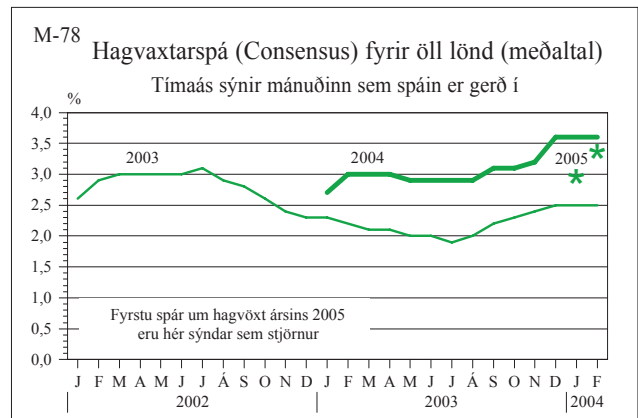
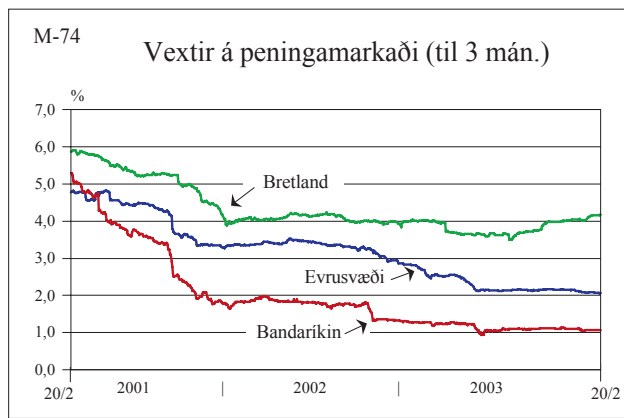
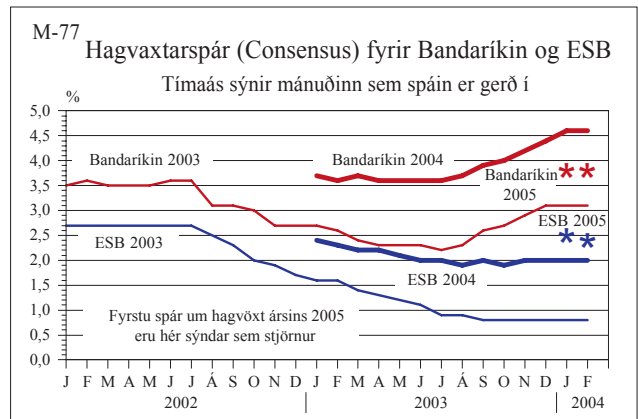
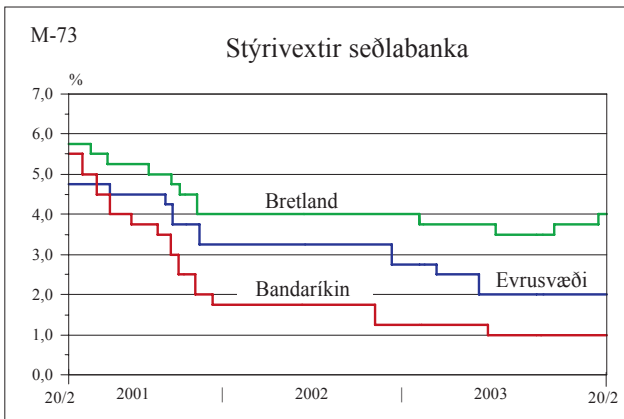

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

- Óvæntur, mikill hagvöxtur var í Japan á 4. ársfjórðungi 2003, eða 7% á ársgrundvelli.
- Ágætur hagvöxtur var í Bandaríkjunum á 4. ársfjórðungi 2003, 4,0% á ársgrundvelli.
- Væntingavísitölur bandarískra neytenda tóku dýfu í febrúar, eftir verulega hækkun í janúar.
- Pundið hefur styrkst mikið að undanfögnu, einkum gagnvart Bandaríkjadal.

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Skýringar við myndir í Hagvísum Seðlabanka Íslands

Mynd 1. Verðbólga (VNV og kjarnavísitölur)

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða %-breyting vísitölu neysluverðs og kjarnavísitalna 1 og 2. Einnig er sýnt verðbólguþéttun Seðlabanka Íslands sem tekið var upp í mars 2001.

Mynd 2. Verðlagsþróun: vörur

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og tveggja undirliða hennar; innlendra vara án búvara og grænmetis og innfluttra vara án áfengis og tóbaks.

Mynd 3. Verðlagsþróun: húsnæði og þjónusta

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og þriggja undirliða hennar; húsnæðis, opinberrar þjónustu og annarrar þjónustu

Mynd 4. Verð innfluttrar vöru í vísitölu neysluverðs og vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verð á innfluttum vörum án áfengis og tóbaksverðs í vísitölu neysluverðs. Vísitala með meðaltal tímabilsins sem myndin sýnir sem grunnildi. Vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala, meðaltal mánaðar, mars 1997 = 100.

Mynd 5. Verðbólga á Íslandi og í viðskiptalöndunum

Heimild: Hagstofa Íslands, Eurostat. Verðbólga á Íslandi og á EES-svæðinu miðað við 12 mánaða breytingu samræmdrar vísitölu neysluverðs (HICP). Verðbólga í viðskiptalöndunum er miðuð við 12 mánaða breytingu vísitölu neysluverðs í Bandaríkjunum, Japan og Sviss en 12 mánaða breytingu í samræmdrar vísitölu neysluverðs í öðrum viðskiptalöndum.

Mynd 6. Verðlagsþróun: matvara, dagvara og bensín

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar í verðvísitölum þriggja undirflokka vísitölu neysluverðs; matvöru, dagvöru og bensíns.

Mynd 7. Verðbólguvæntingar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mælikvarðar á verðbólguvæntingar eru annars vegar verðbólguvæntingar almennings og fyrirtækja og hins vegar verðbólguálag ríkisskuldabréfa. Væntingar eru skv. könnunum sem Gallup gerir fyrir Seðlabankann. Á árunum 2000-2002 sá IBM (áður PriceWaterHouseCoopers) um kannanir á verðbólguvæntingum almennings. Spurt er hver verðbólgan muni verða næstu 12 mánuði. Verðbólguálag ríkisskuldabréfa til 2 og 3 ára er reiknað út frá ávöxtunarkröfu ríkisvixla, ríkisbréfa og spariskírteina. Búnir eru til ferlar fyrir ávöxtun m.v. tímalengd þar sem brúað (interpolerað) er á milli einstakra flokka óverðtryggðra bréfa og verðtryggðra. Verðbólguálagið er þá munurinn á ávöxtun ferlanna í tilteknum tímalengdum. Fram til 15. apríl 2003 er verðbólguálag sýnt sem hlutfall ávöxtunarkröfu ríkisbréfa og spariskírteina til svipaðrar tímalengdar. Tölur eru í mánaðarlok tímabilið janúar 2001 - júní 2003 og daglegar frá 1. júlí 2003.

Mynd 8. Ársfjórðungslegur hagvöxtur og þjóðarútgjöld

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu og þjóðarútgjalda frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 9. Ársfjórðungsleg neysla og fjárfesting

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting einkaneyslu, samneyslu og fjárfestingar frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 10. Ársfjórðungsleg utanríkisviðskipti

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting útflutnings og innflutnings frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 11. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru tölur um heildarveltu og veltu innanlandsgreina. Tölur eru raunvirtar með vísitölu neysluverðs án bensíns og húsnæðis og árstíðarleiddar. Vísitölur, 1998=100.

Mynd 12. Dagvöruvelta

Heimild: Samtök verslunar og þjónustu (SVP). Vísitala veltu dagvöru í smásölu. Raunvirt með verðvísitölu dagvöru í neysluverðvísitölunni. Nóvember 2001=100. Vísitalan er reiknuð af IMG skv. upplýsingum sem berast beint frá fyrirtækjum og er miðað við að a.m.k. 80% fyrirtækja í greininni skili upplýsingum.

Mynd 13. Greiðslukortavelta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Velta greiðslukorta (samanlögð velta debetkorta og kreditkorta) innanlands og erlendis. Staðvirt er með vísitölu neysluverðs (velta innanlands) og meðalgengisvísitölu (velta erlendis). Sýnd er breyting veltu frá fyrra ári í %, annars vegar í einum mánuði og hins vegar á tímabilinu frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar.

Mynd 14. Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er raunveltuaukning og eftirfarandi hlutföll af veltu: hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði, hagnaður eftir skatta og fjármagnsliði. Úrtak er parað við fyrra ár og notaðar fyrirliggjandi upplýsingar hverju sinni.

Mynd 15. Sementssala og nýskráningar bifreiða

Heimildir: Sementsverksmiðjan hf., Aalborg Portland Ísland hf. og Bílgreinasambandið. Samanlögð sementssala tveggja aðila, Sementsverksmiðjunnar hf. og Portland Cement. Hinn síðarnefndi hóf sölu sements hér á landi á árinu 2000. Sementssala í hverjum mánuði er árstíðarleiddrétt og sýnd sem vísitala, 1995=100. Tölur um nýskráningar bifreiða ná yfir bæði nýjar og notaðar bifreiðir, alla flokka (fólks-, hópferða-, vöru- og sendibifreiðir). Reiknað er þriggja mánaða meðaltal og sýnd 12 mánaða breyting þess.

Mynd 16. Raforkusala

Heimild: Orkustofnun. Almenn raforkunotkun (þ.e. án notkunar stóriðju), án notkunar Landsvirkjunar. Árstíðarleiddréttar, mánaðarlegar tölur.

Mynd 17. Samningsverð í útboðum og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana

Heimildir: Framkvæmdasýsla ríkisins, Innkaupastofnun Reykjavíkur og Vegagerð ríkisins. Miðað er við ársfjórðungslegt, vegið meðaltal samninga. Sýnd er fjárhæð samninga og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana.

Mynd 18. Væntingavísitölur Gallup

Heimild: Gallup. Væntingavísitala Gallup ásamt vísitölum um mat á núverandi ástandi og væntingar til 6 mánaða.

Mynd 19. Ársfjórðungslegur viðskiptajöfnuður

Heimild: Seðlabanki og Hagstofa Íslands. Viðskiptajöfnuður sýndur sem hlutfall af (i) vergri landsframleiðslu og (ii) útflutningi vöru og þjónustu í sama ársfjórðungi.

Mynd 20. Vöruskiptajöfnuður sem hlutfall af vöruútflutningi

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 12 mánaða hlutfall.

Mynd 21. Vöruinnflutningur og vöruútflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands. Innflutningur eða útflutningur síðustu 12 mánaða sem hlutfall af 12 mánuðum þar á undan.

Mynd 22. Vöruútflutningur eftir vöruflokkum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýnt er útflutningsverðmæti 3 flokka útflutningsvara (sjávarafurðir, ál og kísiljárn og iðnaðarvörur), reiknað á föstu gengi. Vísitala, janúar 2000=100.

Mynd 23. Vöruútflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verðmæti vöruútflutnings, reiknað á föstu gengi m.v. útflutningsvegna meðalgengisvísitölu. Sýnt er 3 mánaða hreyfanlegt meðaltal, fyrir heildarvöruútflutning og vöruútflutning að undanskildum skipum og flugvélum.

Mynd 24. Árstíðarleiddréttur vöruinnflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Hreyfanlegt 3 mánaða meðaltal vöruinnflutnings er árstíðarleiddrétt. Sett á fast verð og gengi með vísitölu erlends verðlags og meðalgengisvísitölu m.v. innflutning. Vísitala erlends verðlags er fengin með því að veita saman með gengisvogninni vísitölur verðlags í helstu viðskiptalöndum.

Mynd 25. Verð- og magnþróun í vöruviðskiptum

Heimild: Hagstofa Íslands. Verð og magnþróun innflutnings og útflutnings. Almennur innflutningur jafngildir heildarvöruinnflutningi að frátöldum skipum flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður). Almennur útflutningur jafngildir heildarvöruútflutningi að frádrægnum skipum, flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður).

Mynd 26. Þjónustujöfnuður

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er breyting verðmætis útfluttrar og innfluttrar þjónustu frá sama fjórðungi fyrra árs, reiknað á föstu gengi.

Mynd 27. Undirþættir viðskiptajafnaðar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Viðskiptajöfnuður í hverjum ársfjórðungi í ma.kr., skipt eftir helstu undirþáttum (vöruskiptajöfnuður, þjónustujöfnuður og þáttatekjujöfnuður.) Rekstrarframlög eru talin með þáttatekjum.

Mynd 28. Mánaðarlegar aflatölur

Heimild: Hagstofan. Mánaðarlegt aflamagn (í tonnum) botnfisks, uppsjávarfisks og annarra tegunda.

Mynd 29. Afli og útflutningsverðmæti sjávarafurða

Heimild: Hagstofan. Afli íslenskra skipa á heimamíðum og fjarmiðum. Sýnt er aflamagn eftir helstu flokkum, uppsafnað frá ársbyrjun til loka næstliðins mánaðar. Verðmæti útfluttra sjávarafurða eru f.o.b.-tölur á nafnvirði, frá áramótum, en ná oftast mánuði styttra fram en aflamagnið.

Mynd 30. Verð á sjávarafurðum og áli

Heimild: Hagstofa Íslands og London Metal Exchange (LME). Verð sjávarafurða mælt í íslenskum krónum er reiknað á Hagstofu Íslands. Það er umreiknað yfir í erlendan gjaldmiðil með því að deila með vöruskiptavog m.v. útflutning. Verð áls frá LME. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl og auk þess nýjasta álverð. Ekki er árstíðarleiddrétt.

Mynd 31. Olíu- og bensínverð

Heimild: Bloomberg. Hráolía, bensín og IPE, framvirkt verð. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl, seinustu dagverð og framvirkt verð næstu fjögurra ársfjórðunga.

Mynd 32. Hrávöruverð á heimsmarkaði

Heimild: EcoWin/IMF. Mánaðarlegar tölur. Hrávöruverð án eldsneytis, verð á grunnmálum og verðlag matvæla.

Mynd 33. Ársfjórðungslegt raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð annars vegar og hlutfallsleg laun hins vegar.

Mynd 34. Atvinnuleysi

Heimild: Vinnuálastofnun, Seðlabanki Íslands. Mánaðarlegar tölur. Skráð atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla, mælt og árstíðarleiðrétt. Skráð atvinnuleysi er meðalfjöldi einstaklinga sem skráðir eru á atvinnumiðlunum á öllu landinu, sem hlutfall af áætluðum mannafla á vinnuarkaði í hverjum mánuði.

Mynd 35. Atvinnuleyfi og störf í boði

Heimild: Vinnuálastofnun. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Heildarfjöldi útgefna atvinnuleyfa er sýndur og einnig fjöldi nýrra leyfa (og leyfa vegna nýs vinnustaðar). Framboð á lausum störfum hjá vinnumiðlunum í lok hvers mánaðar.

Mynd 36. Fjöldi starfandi

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Frá 2003 er byggt á upplýsingum úr ársfjórðungslegri vinnuarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 var byggt á upplýsingum úr staðgreiðslugögnum. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 37. Vinnuálag og meðalvinnutími á viku

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnuarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnuarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 38. Atvinnuleysi skv. könnun Hagstofu

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnuarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnuarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 39. Launavísitala og kaupmáttur launa

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða breyting launavísitölnnar, tímabil miðast við útreikningstíma. Kaupmáttur sem launavísitala staðvirt með vísitölu neysluverðs.

Mynd 40. Laun á almennum markaði, hjá opinberum starfsmönnum og launaskrið

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Laun á almennum markaði og laun hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum eru undirliðir launavísitölnnar. Tímabil miðast við útreikningstíma vísitölnnar. Launaskrið er hækkun launa á almennum markaði samkvæmt launavísitölu umfram mat hagfræðisviðs á hækkun vegna kjarasamninga. Myndin sýnir launaskrið yfir sl. 4 ársfjórðunga.

Mynd 41. Tekjuafgangur og hreinn lánsfjárafgangur ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Tekjuafgangur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar, sýndur sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárafgangur frá ársbyrjun sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárafgangur er tekjuafgangur að viðbættu innstreymi afborgana af veittum lánum umfram ný lán, hækkun viðskiptaskulda umfram viðskipta eignir og innstreymi vegna eignasölu að frádregnu útstreymi vegna hlutafjárkaupa og eiginfjárfirlaga. Ef lánsfjárafgangur er jákvæður er tækifæri til að greiða niður skuldir.

Mynd 42. Tekjur og gjöld ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Sýnd er hlutfallsleg breyting tekna og gjalda ríkissjóðs á milli ára, miðað við uppsafnaðar tölur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar. Óreglulegum liðum er sleppt til að gera tölur samanburðarhæfar milli ára.

Mynd 43. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta

Heimildir: Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 44. Þróun skatttekna ríkissjóðs

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Þrjú flokkar skatttekna; staðgreiðsla og tryggingagjald, virðisauka-skattur og gjöld tengd innflutningi og áfengi. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala.

Mynd 45. Þróun ríkisútgjalda

Heimildir: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins og Seðlabanki Íslands. Þrjú flokkar útgjalda ríkis; almenn mál og löggæsla; félags-, heilbrigðis- og menntamál; atvinnumál. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala.

Mynd 46. Hlutaþjárfærni: Mánaðarleg velta og dagleg verðþróun

Heimild: Kauphöll Íslands. Sínd er mánaðarleg heildarvelta skráðra hlutabréfa (á þingi og utan þings, Tilboðsmarkaður meðtalinn) og dagleg gildi úrvalsvisitölu og þingvisitölu aðallista. Nýjasta talan um veltu er velta yfirstandandi mánaðar fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 47. Fasteignaverð: íbúðaverð á höfuðborgarsvæði

Heimild: Fasteignamat ríkisins og Hagstofa Íslands. Núvirt fermetraverð í fjölbýli og sérþýli á höfuðborgarsvæðinu. Sínd er vísitala raunverðs og 12 mánaða breyting nafnverðs. Mánaðargildin eru hreyfanleg þriggja mánaða meðaltöl. Nýjustu tölur eru bráðabirgðatölur byggðar á verðþróun íbúða í fjölbýli eingöngu á höfuðborgarsvæði.

Mynd 48. Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungstölur. Vegið meðaltal iðnaðar, verslunar og skrifstofuhúsnæðis, 1995=100. Sínt er bæði einfalt meðaltal samninga og vegið eftir stærð húsnæðis.

Mynd 49. Íbúðalánasjóður: afgreidd húsbref og afgreiddar umsóknir vegna nýbygginga og endurbóta

Heimild: Íbúðalánasjóður og Fasteignamat ríkisins. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Tölur Íbúðalánasjóðs um afgreidd húsbref á nafnverði og markaðsvirði í hverjum mánuði eru staðvirkar með vísitölu fermetraverðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu. Fjöldi afgreiddra húsbrefalána til nýbygginga einstaklinga og byggingaraðila og til endurbóta.

Mynd 50. Verð veiðiheimilda í þorski

Heimild: LÍÚ og Kvótáþing. Sínt er meðalverð hvers mánaðar á aflahlutdeild (varanlegur kvóti) og aflamarki (leigukvóti eða skammtímakvóti) í þorski.

Mynd 51. Útlánaaukning lánakerfisins

Heimild: Seðlabanki Íslands. Breyting frá sama ársfjórðungi síðasta árs. Útlán til heimila, fyrirtækja og útlán alls.

Mynd 52. M3 og innlend útlán innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. 12 mánaða %-breytingar á mánaðarlokatölum. Breyting útlána er með FBA hf. frá og með mars 1999 og með Kaupþingi banka hf. frá janúar 2002. Útlánaþróun er einnig sínd leiðrétt fyrir áætluðum áhrifum verðlags- og gengisbreytinga á stofn verðtryggðra og gengistryggðra lána.

Mynd 53. Raungildi M3 og innlendra útlána innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. Staða í lok hvers mánaðar er færð til fasts verðs með neysluverðsvísitölu. M3 er árstíðarleiðrétt. Í mars 1998 bætast útlán FBA hf. við vísitölu útlána og Kaupþing banki hf. í janúar 2002. Janúar 2000=100.

Mynd 54. Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

Heimild: Seðlabanki Íslands. Grunnfé Seðlabankans og staða endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann. Sínd er 12 mánaða breyting 3 mánaða meðaltala.

Mynd 55. Stýrivextir Seðlabanka Íslands og vextir á peningamarkaði

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vikulegar tölur um ávöxtun í endurhverfum verðbréfasamningum Seðlabankans við lánastofnanir og ávöxtun á peningamarkaði á skuldbindingum til 1 dags og 3 mánaða.

Mynd 56. Skammtíma vextir og vaxtamunur við útlönd

Heimild: Seðlabanki Íslands. Munur 3 mánaða ríkisvaxlavaxta á Íslandi og í viðskiptalöndunum. Skammtímarauvextir eru reiknaðir sem vextir í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans leiðréttir fyrir reiknuðu verðbólguálagi ríkisbréfa til 2 ára. Fram til 15. apríl 2003 var verðbólguálagið metið sem munur á ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskirteina. Frá og með júlí 2002 var miðað við flokkana RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410 en þar áður var miðað við flokkana RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210. Vikulegar tölur.

Mynd 57. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun ríkisbréfa miðað við hagstæðasta kauptilboð í flokkana RIKB 03 1010, RIKB 07 0209 og RIKB 13 0517. Daglegar tölur.

Mynd 58. Tímaróf óverðtryggðra vaxta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Myndin vinstra megin sýnir REIBOR-vexti á lánun til mismilans tíma. Myndin hægra megin sýnir vexti í kauptilboðum á ríkisvaxlun og ríkisbréfum.

Mynd 59. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra langtímaskuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kauptilboð viðskiptavaka í 15 ára spariskirteini og húsbref. Síndir eru flokkarnir RS15 1001 og IBH26 0315. Daglegar tölur.

Mynd 60. Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða, ávöxtun ríkisbréfa og stýrivextir

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á óverðtryggðum skuldabréfalánnum banka og sparisjóða, ávöxtunarkrafa ríkisbréfa til um 3 ára (flokkur RIKB 07 0209) og vextir í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans.

Mynd 61. Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða og ávöxtun spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á verðtryggðum skuldabréfalánnum banka og sparisjóða og ávöxtunarkrafa húsbreifa (flokkur IBH 26 0315) og spariskírteina (flokkur RIKS 05 0410).

Mynd 62. Mismunur meðalkjörvaxta og stýrivaxta, mismunur útlánsvaxta banka og ávöxtunar spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mismunur óverðtryggðra meðalútlánsvaxta banka og sparisjóða og ávöxtunarkröfu spariskírteina til um 2 ára (flokkur RIKS 05 0410) (þessar raðir eru sýndar í mynd 54). Mismunur óverðtryggðra meðalkjörvaxta banka og sparisjóða og vaxta í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans.

Mynd 63. Út- og innlásvextir banka og sparisjóða (verðtryggð kjör)

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vegið meðaltal meðalvaxta óverðtryggðra skuldabréfalána og vegið meðaltal innlásvaxta á verðtryggðum reikningum bundnum í 60 mánuði hjá bönkum og sparisjóðum.

Mynd 64. Gengi krónu gagnvart evru og Bandaríkjadal og gengisskráningarvísitala krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Gengi evru og Bandaríkjadals gagnvart krónu miðað við skráð opinbert viðmiðunargengi Seðlabanka Íslands og gengisskráningarvísitala krónunnar. Daglegar tölur.

Mynd 65. Meðalgengi og raungengi krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Raungengi krónu, mánaðarlegar tölur miðað við hlutfallslegt neysluverð. Gengisskráningarvísitala íslensku krónunnar, mánaðarleg meðaltöl. Nýjasta gildi gengisskráningarvísitölu er meðaltal þeirra daga sem liðnir eru í mánuðinum fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 66. Verðlagsþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar 12 mánaða breyting neysluverðs í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 67. Atvinnuleysisþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiddrétt atvinnuleysi (fjöldi atvinnulausra sem hlutfall af mannafla) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 68. Iðnaðarframleiðsla erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiddrétt iðnaðarframleiðsla sem vísitala (2000=100) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 69. Hagvöxtur erlendis

Heimild: EcoWin. Ársfjórðungslegar tölur. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðung á fyrra ári í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 70. Vöxtur breiðs peningamagns erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Peningamagn skilgreint sem M3 eða því sem næst.

Mynd 71. Útlánavöxtur innlánsstofnana erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Útlán án markaðsverðbréfa. Tölur fyrir Bretland eru aðeins útlán til einkageira.

Mynd 72. Hlutabréfaverð erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Sýndar eru breiðar hlutabréfavísitölur; S&P 500 í Bandaríkjunum, EURO STOXX Index á evrusvæðinu, FTSE 350 í Bretlandi og Nikkei 225 í Japan. Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 2000.

Mynd 73. Stýrivextir seðlabanka erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur um stýrivextir Seðlabanka í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 74. Vextir á peningamarkaði erlendis

Heimildir: EcoWin. Daglegar tölur um vexti á peningamarkaði til 3 mánaða í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 75. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Japan og Bretlandi.

Mynd 76. Gengi evru gagnvart jeni, Bandaríkjadal og bresku pundi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar vísitölur. Krossgengi m.v. íslenska krónu. Vísitölurnar eru settar á 100 29. desember 2000.

Mynd 77. Hagvaxtarspár fyrir Bandaríkin og ESB

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu í Bandaríkjunum og í Evrópusambandinu. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 78. Hagvaxtarspár fyrir öll lönd (meðaltal)

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu að meðaltali í þeim löndum sem Consensus Forecasts birtir spár fyrir. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 79. Leiðandi hagvísar (Leading Indicators) OECD

Heimild: EcoWin, OECD. 6 mánaða breyting á árskvarða. OECD, Bandaríkin, evrusvæðið, Bretland og Japan. Leiðandi hagvísar OECD eru samsettir og byggjast á breiðu safni annarra hagvísar.

Mynd 80. Væntingavísitölur á evrusvæðinu og í Bandaríkjunum

Heimild: EcoWin, European Commission, The Conference Board í Bandaríkjunum og Institute for Supply Management (ISM Report on Business) í Bandaríkjunum. Sýndar eru væntingavísitölur fyrir neytendur og fyrirtæki.